National Library 56 253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A 0N4
L

VABA EESTLANE 35

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Second class mail registration number — 1089.

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 6 (3302) XXXVI aastakäik — Neljapäeval, 22. jaanuaril 1987 — Thursday, January 22, 1987 — Üksiknumbri hind 75 centi

Toimetuse galerii

Ajaleht ,,Vaba Eestlane" on ainus eesti ajaleht vabas maailmas, mis ilma väljaspoolse toetuseta on ilmunud kaks korda nädalas kolmkümmend viis aastat. Ajaleht hakkas ilmuma eesti kirjastuse ,,Orto" väljaandena ja muutus hiljem iseseisvaks. ,,Vaba Eestlasel" on kolmekümne viie aasta jooksul olnud üheksa toimetajat. Kaks neist on loojakarjas, viis on ,,aplaagris" ja kaks istuvad praegu toimetuselaua taga.

,,Vaba Eestlase" toimetaja algusest peale kuni puhkepalgale siirdumiseni pärast 30-aastast tööd oli KARL ARRO — staazhi ja kogemustega ajakirjanik kodumaalt. Arro toimetamisel toimus ajalehe üles töötamine juhtivaks eesti ajaleheks Ameerika mandril. Tema all toimus ka eesti ühiskonna kriisiaegade ületamine ja kujunes välja toon ning hoiak, mida „Vaba Eestlane" on järginud kuni viimaste aegadeni. Karl Arro on tänaseni Vaba Eestlase" juhtkirjanik signatuuriga ,,K. A." ja kirjutab kommentaare AMI nimemärgi all.

Teise toimetajana ,,Vaba Eestlase" alguses tegutses KAAREL EERME, kes selle kõrval kandis veel kirjastus ,,Orto" peasekretäri tiitlit ja toimetas ajakirja ,,Kodukolle". Eerme oli kirjanik ,,Piirita Orviku" varjunime all ja lahkus ajalehe juurest ,,Kodukolde" ja peasekretäri positsiooni likvideerimise puhul. Karl Eerme oli hiljem Eesti Arhiivi Kanadas juhataja ja on juba aastaid igavikus.

Nimeliselt kandis ,,Vaba Eestlase"-peatoimetaja tiitlit lühemat aega ka kirjastus ,,Orto" omanik ja lehe asutaja ANDRES LAUR, kelle tegevus toimetajana piirdus kirjastuse propagandaks sõnastatud artiklitega ja vahest ettekirjutistega tegelikele toimetajatele. Andres Laur müüs ajalehe selle tegijatele, kuna leht ei annud nii palju kasumit kui Laur soovis. Varsti pärast seda põhjustas Andres Lauri ootamatu surm ka kirjastus ,,Orto" likvideerimise.

Pärast Eerme lahkumist kutsuti ,,Vaba Eestlase" toimetajaks ILMAR KÜLVET, kes lehemehe karjääri alustas kodumaal sõja ajal. Külvet lahkus ,,Vaba Eestlase" juurest tulusamale tööle Ühendriikidesse ,,Ameerika Hääle" Eesti osakonda, kus töötab tänaseni. Ta on tuntud ka kirjanikuna — populaarsete näidendite ja raamature autorina. Ilmar Külvet on tänaseni ,,Vaba Eestlase" kaastööline ja rõõmustab meie lugejaid peamiselt oma huvitavate reisikirjadega.

Algusest peale ,,Vaba Eestlase" följetonist Black Joe nime all, avansseerus nende ridade kirjutaja ainsaks ,,auametiliseks" toimetajaks — kellele toimetamine ei olnud kutsetööks ja kes oma töö eest sai ajalehe tavalist kaastöötasu. Rõõm on see, et paljude muude huvialade kõrval on olnud võimalus ajalehte mitmekesistada laste- ja noorte-lehekülgedega, illustratsioonidega ja vahest isegi fotodega ,,Jämesääre" nime all. Kirjutiste nimemärgiks HJ.

Külveti järglasena istus toimetaja toolile VALLI VOITK, kodumaiste kogemustega töötaja ajalehe juures. Huvialadelt teatri- ja kirjanduse-inimene oli Valli Voitk juba enne loetavate arvustuste autor ,,Vaba Eestlase" veergudel. Lahkunud ajalehe juurest tervislikel põhjustel, tegutseb ta praegu ,,Vabadusraadio" Toronto korrespondendina. Valli Voitk on endiselt ,,Vaba Eestlase" kaastööline ja lugejad kahetsevad et ta vähe kirjutab.

Järgmisena alustas Vaba Eestlase toimetajana HANNES OJA, agar tegelane eesti ühiskonnas, soomepoiss ja harrastuselt luuletaja. Väga liikuva mehena oli Hannes Oja oma märkmiku ja kaameraga alati kohal kui eesti ühiskonnas midagi nimetamisväärset toimus. See erakordne agarus jatkus ka siis kui toimetaja Arro puhkepalgale siirdumisega toimus ümberkorraldamine ,,Vaba Eestlase" väljaandmises ja toimetamises. Kas ja kui kaua suudab Hannes Oja teha üksinda seda, mida alati on teinud kaks inimest? — oli ajalehe murekūsimus. Oja suutis ja kirjutab praegugi puhkepalgal olles kultuurileheküljel ning multikulturismi sündmusist. Kui mitte täisnime all, siis on Hannes Oja nimemärkideks HO ja vahest ainult H.

Kaarel Eerme ja Andres Laur on igavikus. Karl Arro, Ilmar Külvet, Heino Jõe, Valli Voitk ja Hannes Oja on toimetamise juurest ära, kuid jatkavad kaastöölistena. Toimetuse laua taga istuvad praegu muusikamees ja koori-

(Järg lk. 2)

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: U. E. K. ORTO, 158 7th St., New Toronto. TOIMETAJA: Karl Arro. POSTIAADRESS: Box 57, Stn. N, New Toronto 14. Tel. Zone 6 204. Telegramm: ORTO - Toronto. ABITALITUS: Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine ja üksiknumbrite müük 202 Beverley St., tel. PL. 0193. TELLIMISHINNAD: Kanadas: kolm kuud $2.25, kuus kuud $4.20 ja üks aasta $7.20; USA-s: resp. $2.50, $4.50 ja $8.50. Ilmub kaks korda nädalas.

"Free Estonian". Published by Estonian Publishing House ORTO, 158 7th St., New Toronto. Editor: Karl Arro, telephone Zone 6-204.

Nr. 1 — Neljapäeval, 3. jaanuaril 1952 — Hind 20

Inglise sõdurid on valvel rahutus koldes. — Suessis

VEEL 40.000 IMMIGRANTI KANADASSE

Euroopast tulema's 3000 eestlast

Möödunud aasta lõpul Brüsselis toimunud väljarändamise-konverentsil, kus oli esindatud 23 riiki, esitas USA delegaat ettepaneku, mille põhjal taheteakse 1952. a. võimaldada 115.000 inimesele väljarändamist Euroopast. Plaani teostamiseks kuluks neli aastat ning see läheks maksma uuel rajataval organisatsioonil, mille ülesandeks ongi väljarännu korraldamine, 34 miljonit dollarit. Sellest summast annaks USA 10 miljonit dollarit. Konverentsil arutusel olnud kava järgi saadetakse kõige enam inimesi Kanadasse, ja nimelt 40.000 isikut. Ameerika saaks 25 tuhat isikut, Austraalia sama palju, Ladina-Ameerika maad 23.000 isikut ja Uus-Meremaa 2000 isikut — kõik 1952. a. kestel.

M. LITVINOV SURNUD

„FREE EUROPE'I" LAIAULATUSLIKUD ÜLESANDED

EESTI NÕUANDVA KOGU LIIGE A. MEI TORONTOS

Kanadas elutsevate poliitikategelaste nõupidamine Eesti Konsulaadis

Tsiviilisikud Koreas repatrieerumisel

Põhja-Korea ülemjuhataja sõjakas sõnavõtt

EELK Peetri kogudus Torontos

pühap., 1. veebr. 1987 kell 11 homm.

Kõigidel aegadel sõdades isamaa eest langenute

Mälestus-jumalateenistus

Jutlus — õp. O. PUHM. Teenib õp. A. TAUL
Laulab Cantate Domino dr. R. TOI juhatusel
Kaastegevad Soomepoiste Klubi ja Toronto Eesti Võitlejate Ühing

Tartlaste Seltsi

VASTLAPÄEVA KOOSVIIBIMINE

pühap., 1. veebr. 1987 kell 15.00 Eesti Majas

Eeskava • vastlakuklid • kohv • Kõik teretulnud!

TERR ,,Kungla" esitab

KAS OLED NÄINUD . . . ?

laup., 28. veebr. kell 7.30 õ.
Minkler Auditooriumis, Seneca College

Külalisgruppidena tantsivad lätlased, leedulased ja ungarlased

Piletid saadaval ,,KUNGLA" liikmeilt ja Abistamiskomiteest. Peeter Roose, tel. 731-6250, Juta Metsala, tel. 493-1459

UUENDAGE „VABA EESTLASE" TELLIMINE 1987. AASTAKS!

Hoidke elavana Põhja-Ameerika ainuke kaks korda nädalas ilmuv eestikeelne ajaleht — Tellige „VABA EESTLAST"!

Tellimiskupong lk. 11

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane,
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

FREE ESTONIAN

PUBLISHER: Free Estonian Publishers Ltd.
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Tegevtoimetaja: Arvi Tinits. **Toimetaja:** Olaf Kopvillem

Toimetuse kolleegium: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

Telefonid: toimetus **733-4550**, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) **733-4551** avatud esmaspäevast reedeni 9—3-ni

Tellimishinnad Kanadas: ajaleht tariifiga aastas $60.—, poolaastas $34.— ja veerandaastas $18.—, kiripostiga lisandub postikulu — vastavalt $111.—, $60.—, $31.—

Tellimishinnad väljaspool Kanadat: aastas $80.—, poolaastas $44.— ja veerandaastas $23.—. I klassi posti ja lennuposti hinnad vastavalt — USA $115.—, $62.—, $32.—, mujal välismaal $140.—, $75.—, $40.—

Aadressi muudatus $1.— — Üksiknumbri hind 70 c.

Kuulutuste hinnad: üks toll ühel veerul: $5.00, esiküljel $6.—. **Kuulutusi võetakse vastu** nädala esimesse ajalehte kuni reede homm. kella 10-ni ja nädala teise ajalehte kuni teisip., homm. kella 10-ni. **Väljaspool tööaega:** Leida Marley 223-0080.

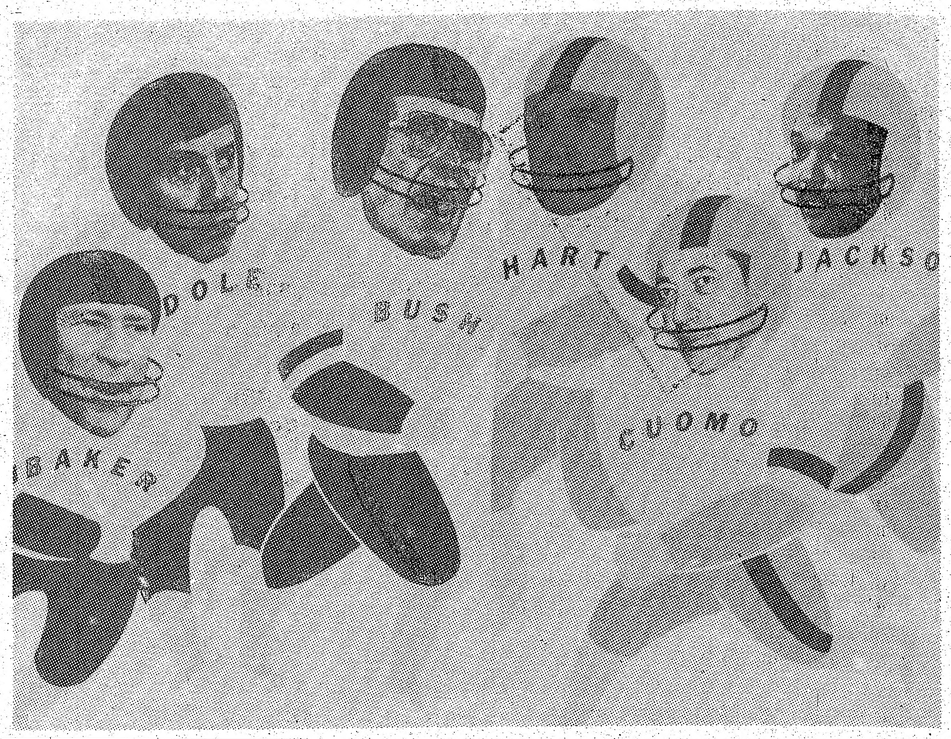

„VABA EESTLANE"
on vabade eestlaste häälekandja.

Kes saab järgmiseks USA presidendiks?

On kerkinud kuus peakandidaati

Samal ajal kui Washingtonis võideldakse nn. „Irangate" ümber, on poliitikud ette valmistumas järgmisteks presidendivalimisteks aastal 1988.

Kuna Reagan juba teist „presidendiaega" teenib, ei saa ta põhiseaduse järgi enam kandideerida — ja ta on selleks arvatavasti nagunii liiga vana. Seepärast arvavad vabariiklased, et neil on vähemalt kolm kohast meest, kes omavahel peavad asja „sirgeks ajama".

Esimeseks oleks praegune asepresident George Bush, kuid ajalooliselt on ainult üks asepresident, Martin Van Buren aastal 1836, presidendivalimised võitnud (teised said presidentideks oma „bossi" surma tõttu). Teiseks on Kansase osariigi senaator Robert Dole, kes olevat konservatiivne ja kindlameelne vabariiklane; mees tugevate juhiomaduste ga, kes püüab energiliselt riigiasju ajada.

Kolmandaks on New Yorgi osariigi kongressi-liige Jack Kemp, kes on Reagani toetaja ja tema majanduslike ideede (Reaganomics) pooldaja. Ta on hea kõnemees ja teda peetakse eriti noortele ahvatlevaks kandidaadiks.

Demokraatide hulgast loetakse kõige „eesrindlikumaks" Colorado osariigi esindajat Gary Hart'i. Hart oli tegev juba eelmiste valimiste-eelsel demokraatliku kandidaadi otsimisel, kus ta vähemalt kampaania algupoolel mitmes osariigis tugevaid häältenamusi saavutas. Hartil on juba valitsemisplaanid valmis, ta pooldab programmi mida ta ise nimetab „strateegiliseks majandusinitsiatiiviks" ja mis peab aitama arendada haridusala, uurimistöid ja kaubandust. Samuti tahab ta USA sõjajõude ümber organiseerida.

Teiseks demokraatlikuks kandidaadiks oleks New Yorgi osariigi praegune kuberner Mario Cuomo. Kuigi ta ise veel oma kandidatuuri ei ole üles seadnud, arvatakse et ta kavatseb seda teha. Kuid teda peetakse suurlinna liberaaliks ja seetõttu mitte Lõunariikides ja ka Metsikus Läänes vastuvõetavaks.

Kolmandaks demokraadiks oleks Massachusetts'i osariigi kuberner Michael Dukakis. Arvatakse, et kui Cuomo otsustab mitte oma kandidatuuri üles seada, astub Dukakis talle asemele. Mõlema mehe poliitilised vaated olevat enam-vähem samad — nad nimetavad end „pärast-1984-tüüpi" demokraatideks. *Vabariiklased* nimetavad neid põlglikult „vasakpoolseks".

Peale nende kuue eelnimetatu on veel mitmeid teisi, kes oma kandidatuuri võivad üles seada. Vabariiklaste hulgas nimetatakse Nevada osariigi senaatorit Paul Laxalt'i, kes on Reagani-pooldaja; siis veel Valge Maja uudiste-büroo direktorit Patrick Buchanan'i, Delaware osariigi kuberneri Pete DuPont'i, endist välisministrit kindral Al Haigi ja endist kaitseministrit Donald Rumsfeldi.

Demokraatide poolel olevat asja üle järele mõtlemas endine Arizona osariigi kuberner Bruce Babbitt, Missouri osariigi kongressiliige Richard Gephardt ja Delaware senaator Joe Biden. Eks näeb, kes peale jääb. Igal juhul ei pruugi valijad selle suure kandidaatidehulgaga oma päid murda—kumbki partei valib omavahelises võitluses välja ainult ühe kandidaadi, kes siis oma valimisprogrammiga rahva ette läheb. Peakandidaatideks peetakse praegu vabariiklast Bush'i ja demokraati Hart'i.

35 aastat „Vaba Eestlast"

Käesoleva jaanuarikuu 3. kuupäeval möödus 35 aastat päevast, mil Torontos hakkas kirjastus ORTO väljaandel ja Karl Arro toimetamisel ilmuma kaks korda nädalas lugejate lauale ilmuv ajaleht, mis kandis kodumaal valitsevaid võõraid võimusid häirivat nimetust „Vaba Eestlane", mille autoriks oli ajakirjanik ja noorsootegelane Heino Jõe. Kaks korda nädalas ilmuva lehe väljaandmist peeti tol korral riskantseks ettevõtteks, kuna Torontos anti juba välja üks kord nädalas ilmuvat eesti ajalehte ning kahe eesti ajalehe publitseerimist pidasid mõned asjatuks jõudude kulutamiseks. Möödunud kolmkümmend viis aastat kinnitavad siiski, et kõhklejatel ja kahtlejatel ei olnud õigus: „Vaba Eestlane" on jäänud püsima ja õigustanud oma ilmumist ning lehe stabiilsuse ning tugevuse kinnitajaks on seni välja antud 3295 eri numbrit.

See on kahtlemata aukartustäratav arv, eriti kui arvesse võtta pagulasühiskonna kitsaid olusid, piiratud tehnilisi võimalusi ja kasinaid ressursse. Paguluses on kaks korda nädalas ilmuvate eesti ajalehtedena maailmavalgust näinud ja püsima jäänud ainult kaks ajalehte — Stokholmis välja antav „Eesti Päevaleht" ja Torontos 35 aastat tagasi startinud „Vaba Eestlane". Kuid neid kahte ajalehte võrreldes peame alati meeles pidama, et Rootsis ilmuv „Eesti Päevaleht" saab tugeva riikliku toetuse, kuna „Vaba Eestlane" on ilmumist jatkanud oma kulu ja kirjadega.

„Vaba Eestlase" väljaandmist põhjendab ajalehe esimeses numbris põhjalikult lehe toimetaja oma juhtkirjas, kus ta muu hulgas esitab küsimuse: Kas uus ajaleht on vajalik ja millega ta õigustab oma ilmumist. Toimetaja vastus sellele küsimusele kõlab järgmiselt:

„Vastused nendele küsimustele on väga lihtsad ja selged. Me kõik teame, et eestlaste arv Kanadas kasvab pidevalt ja Kanada on peatselt kujunemas üheks rohkemaarvuliseks eestlaste keskuseks maailmas. Lisaks sellele, nagu väljendas seda ka konsul J. Markus, kõneledes oma esimestest muljetest Kanadas, on Kanada eestlaskond oma koosseisult üks tugevamaid, aktiivsemaid ja elujõulisemaid eestlaste koondisi. See tugev ja elujõuline rahvusgrupp vajab ja — nagu näitavad kaasmaalaste hulgas kogutud andmed — tahab senisest sagedamini ilmuvat lehte, mis annab talle emakeelset informatsiooni ning selgitavaid sõnavõtte nii meie oma eluprobleemide kui maailma keerdsõlmede kohta."

Kirjeldanud palavlikulist relvastamist ning Ida ja Lääne vahelise pinevuse suurenemist, mis võib viia kolmanda maailmasõjani, jatkab juhtkirjanik:

„Sellel raskel ajal ja elektrist tulvil õhkkonnas peame hoidma kokku tugevamini kui varem, peame säilitama kõigi abinõudega oma rahvuslikku kokkukuuluvusetunnet ja traditsioone, kuid samal ajal on tarvilik, et oleksime kõigest sündivast ja juhtuvast pidevalt ja võimalikult üksikasjaliselt informeeritud. „Vaba Eestlane" tahab kaks korda nädalas ilmumisega siin kaasmaalastele abiks olla ning tuua teateid ja ülevaateid kõigist tähtsamaist välissündmusist ning kõrvuti sellega informatsiooni eestlaste elust ja tegevusest Kanadas ning maailmaradadel, samuti võitlusest meie iseseisvuse taastamiseks."

Tundub, et „Vaba Eestlase" ilmuma hakkamine oli selle juhtkirjaga kõigiti põhjendatud ja sinna oleks vähe juurde lisada kui seda juhtkirja peaks kirjutama tänapäeval — 35 aastat hiljem. „Vaba Eestlane" pidas esimeses juhtkirjas antud põhimõtetest kindlalt kinni ja kui leht oli sunnitud ORTO väljaandmise perioodil järgima teatud määral kirjastuse ja selle omaniku kirjastamise huvisid, siis 1965. aasta jaanuaris muutus „Vaba Eestlane" täielikult iseseisvaks, kuna ORTO müüs ajalehe kuuest isikust koosnevale aktsiaseltsile, kuhu kuulusid ka senised toimetajad. Uute omanikkude kätte läinud „Vaba Eestlane" mainis oma esimeses juhtkirjas „Meie sihid" 6. jaanuaril 1965:

„Ajalehe toimetamisel on nii toimetajad kui ka väljaandjad jõudnud kindlale seisukohale, et „Vaba Eestlases" peab kajastuma täielik koostöövaim, mis ühendab kogu vaba eestlaskonna häälekandja, kes ei taotle ühegi äärmusliku grupi teenimist ega toetamist, vaid seab oma eesmärgiks kogu eestlaskonna huvide kaitsemise ja eestluse huvide eest võitlemise mõlemal pool raudeesriiet. „Vaba Eestlane" loodab, et ta suudab nii vanema kui ka noorema generatsiooni tõekspidamistes esile kerkinud positiivseid osi sulatada kokku üheks tervikuks ja moodustada neist sünteesi, mis on vajalik meie edaspidise võitluse jatkamiseks."

„Vaba Eestlane" on elanud hiljem üle mõningaid sisemisi ümberkorraldusi nagu lehte väljaandva osaühisuse liikmete arvu suurendamise 1982. a. jaanuaris, toimetajate vahetamise, kahel korral uutesse ruumidesse kolimise ja uuele trükitehnikale ülemineku. Kuid leht on jäänud kindlalt nende põhialuste ja tõekspidamiste juurde, mis fikseeriti juba esimese numbri juhtkirjas. Ning Kanada eestlaskond on seda hinnanud oma usalduse kinkimisega, mida kinnitab pidevalt suurenenud lugejate arv, mis on võimaldanud „Vaba Eestlase" väljaandmist jatkata kaks korda nädalas.

„Vaba Eestlane" läheb koos lugejatega ja kogu eesti rahvusgrupiga lootusrikkalt vastu uutele ilmumisaastatele ja seda selles teadmises ja veendumuses, et niikaua kui eesti rahvusgrupil jatkub elujõudu, rahvustunnet ja kokkuhoidu — nii kaua on ka „Vaba Eestlase" ilmumine kindlustatud.

K. A.

Toimetuse ...

(Algus lk. 1)

juht OLAF KOPVILLEM ja „Eesti Hääle" juurest „Vaba Eestlase" juurde asunud kirjanik ja relvamees ARVI TINITS (kirjanikuna Arvi Kork). Kuna leht on praegu ikka kaks korda nädalas iga päev nende käes, siis jätame pikema kiituse tegemata ja lõpetame aupakliku meenutamisega, et lehte on eelkäijad hoole ning armastusega teinud kõik need 35 pikka aastat ning lõppu ei ole ette näha — niikaua kuni eestlastel kas või „põlvepikkune poisike" armast emakeelt lugeda oskab.

HEINO JOE

Nr. 6

Kommentaarid

Äsja võisime ajalehtedest l
geda, et Kanada produtsent D
vid Foster sõitis N. Liitu, kus t
oli kavatsus helilindistada üh
punaarmee 200-liikmelise koo
poolt esitatud laulu. Laul, mil
on loonud David Foster is
peab sümboliseerima Quebec
8. veebruarist kuni 15. veebru
rini toimuvaid rahvusvaheli
pidustusi, milledele on antud n
meks Rendezvous 87.

Pidustuste suurnumbriteks o
N. Liidu jäähoki rahvusmee
konna kaks kohtumist Kanad
parematest professionaalsete
hokimängijatest koostatu
meeskonnaga. Kuid kavas ei o
mitte ainult hokimäng
vaid mitmesugused esinemise
moenäitused, pidusöögid ja ise
Venemaalt välja toodud roc
orkestri „Autographi" kon
sert. Kuna korraldajad on nä
tavasti arvamisel, et sellest kõ
gest on vähe venelaste ja puna
armee reklaamimiseks, siis a
nab CBC televisiooni saatejaa
10. veebruaril Moskvast eda
saate, milles esinevad punaa
mee koor ja kaks Bolshoi ball
titrupi tantsijat.

Näib, et mõnedel kanadala
tel on sageli kombeks asju ajac
valest otsast. Kas ei oleks õige
olnud, et kanadalased oleks
punaarmee reklaamimisega v
hemalt nii kaua oodanud, ku
Gorbatshov oleks hakanud on
punaarmee hävituspataljon
Afganistanist välja tõmbama
Punaarme reklaamimine pra
guses olukorras tundub er
kordselt taktivaese sammuna
vihjab isegi kaudse tunnustu
andmisena Afganistanis toim
vatele maa ja kohaliku elani
konna hävitamisoperatsioon
dele. Või on siin koguni tegemi
Kanada uue poliitikaga, mille
rääkis välisminister Joe Clark
See poliitika taotleb teatavas
soojade ja tihedate kultuurisid
mete sõlmimist N. Liiduga.

•

Tallinnas möödunud detsem
bris toimunud okupeeritud Ees
ti Ajakirjanike Liidu VII kon
gressil peeti palju kõnesid ja ku
lutati tohutul arvul sõnu ees
ajakirjanduse kritiseerimisek
ja selle uutele rööbastele juht
miseks. Kõige tähtsamaks küs
museks oli loomulikult, kuida
ajakirjandus saaks kõige eduka
malt kaasa aidata partei peasek
retäri Gorbatshovi „uutmis
protsessile."

Pikema sõnavõtuga esine
Ajakirjanike Liidu juhatuse es
mees, ajalehe „Rahva Hääl"
toimetaja H. Toming, kes alus
tas oma kõnet ajakirjanik
manitsemisega ja hur
jutamisega, mainides, et ajakir
janikul „tuleb tõsiselt käsil
võtta oma häälestatus, om
tööstiil." Toming katsu
lähemalt selgitada ka ajakirja
nike „häälestamist" ning esita
terve rea segaseid mõtteid, mi
olid läbi põimitud vanad
kulunud partei propaganda
meeste fraasidega ning olid ilm
selt kaugel sellest, et suunat
ja juhtida ajakirjanikke Gor
batshovi „uutmise" ja „ava
meelsuse" radadele.

Näiteks, mida võiksid ajakir
janikud järeldada sellistest H
Tominga parafraasidest nagu
„Ajakirjanikud ei ole veel vaba
nenud mõtteinertsusest, stampi
dest, pinnapealsusest. Aegajal
annavad end tunda vastutustun
detus, kutsealane küündimatus

Kommentaarid

Äsja võisime ajalehtedest lugeda, et Kanada produtsent David Foster sõitis N. Liitu, kus tal oli kavatsus helilindistada ühte punaarmee 200-liikmelise koori poolt esitatud laulu. Laul, mille on loonud David Foster ise, peab sümboliseerima Quebecis 8. veebruarist kuni 15. veebruarini toimuvaid rahvusvahelisi pidustusi, milledele on antud nimeks Rendezvous 87.

Pidustuste suurnumbriteks on N. Liidu jäähoki rahvusmeeskonna kaks kohtumist Kanada parematest professionaalsetest hokimängijatest koostatud meeskonnaga. Kuid kavas ei ole mitte ainult hokimäng, vaid mitmesugused esinemised, moenäitused, pidusöögid ja isegi Venemaalt välja toodud rock-orkestri „Autographi" kontsert. Kuna korraldajad on nähtavasti arvamisel, et sellest kõigest on vähe venelaste ja punaarmee reklaamimiseks, siis annab CBC televisiooni saatejaam 10. veebruaril Moskvast edasi saate, milles esinevad punaarmee koor ja kaks Bolshoi balletitrupi tantsijat.

Näib, et mõnedel kanadalastel on sageli kombeks asju ajada valest otsast. Kas ei oleks õigem olnud, et kanadalased oleksid punaarmee hävituspataljone Afganistanist välja tõmbama? Punaarme reklaamimine praeguses olukorras tundub erakordselt taktivaese sammuna ja vihjab isegi kaudse tunnustuse andmisena Afganistanis toimuvatele maa ja kohaliku elanikkonna hävitamisoperatsioonidele. Või on siin koguni tegemist Kanada uue poliitikaga, millest rääkis välisminister Joe Clark? See poliitika taotleb teatavasti soojade ja tihedate kultuuriside-mete sõlmimist N. Liiduga.

o

Tallinnas möödunud detsembris toimunud okupeeritud Eesti Ajakirjanike Liidu VII kongressil peeti palju kõnesid ja kulutati tohutul arvul sõnu eesti ajakirjanduse kritiseerimiseks ja selle uutele rööbastele juhtimiseks. Kõige tähtsamaks küsimuseks oli loomulikult, kuidas ajakirjandus saaks kõige edukamalt kaasa aidata partei peasekretäri Gorbatshovi „uutmisprotsessile."

Pikema sõnavõtuga esines Ajakirjanike Liidu juhatuse esimees, ajalehe „Rahva Hääl" toimetaja H. Toming, kes alustas oma kõnet ajakirjanike manitsemisega ja hurjutamisega, mainides, et ajakirjanikul „tuleb tõsiselt käsile võtta oma häälestatus, oma tööstiil." Toming katsus lähemalt selgitada ka ajakirjanike „häälestamist" ning esitas terve rea segaseid mõtteid, mis olid läbi põimitud vanade kulunud partei propagandameeste fraasidega ning olid ilmselt kaugel sellest, et suunata ja juhtida ajakirjanikke Gorbatshovi „uutmise" ja „avameelsuse" radadele.

Näiteks, mida võiksid ajakirjanikud järeldada sellistest H. Tominga parafraasidest nagu: „Ajakirjanikud ei ole veel vabanenud mõtteinertsusest, stampidest, pinnapealsusest. Aegajalt annavad end tunda vastutustundetus, kutsealane küündimatus, argus. PARTEI XXVII kongressil antud tõe õppenud tähendab ajakirjanikule esmajoones kutse-eetika ja kodanikujulguse õppetundi, parteilisuse õppetundi, ilma milleta isegi kõige vajalikumad ja kirkamad sõnad osutuvad õõnsateks fraasideks."

Ja edasi: „Kuid nii mõnelgi pool jääb ajalehematerjalides, tele-ning raadiosaadetes vajaka seisukohtade sügavusest ja selgusest, operatiivsuset, informeeritusest ja leidlikkusest. Kaugeltki harvad pole juhtumid, mil alustatut ei viida lõpuni Ikka ollakse vahel veel vana ja rutiini kammitsais."

Vaesed ajakirjanikud: Mida annab neile selline sõnavõtt, mis on põhiliselt samuti „vana ja rutiini kammitsais." Näib, et „Rahva Hääle" toimetajale oli tehtud kõrgemalt ülesandeks ajakirjanikele uusi suundi näidata, kuid ta sõnavõtust võib järeldada, et talle endale ei ole need uued suunad selged ning ta katsub oma abitust varajata retooriliste võtete taha.

Kongressi üks kaaluvam ja iseloomustavam sõnavõtt tuli ajalehe „Pärnumaa Kommunist" kultuuriosakonna juhatajalt G. Naaberilt, kes ütles, et ajakirjanikult oodatakse N. Liidu elu ümberkorraldamisega kriitiliste seisukohtade esitamist, kuid kriitiliste materjalide autoritel ei ole kelleltki kaitset oodata kui seda kriitikat püütakse summutada.

AMI

Lühiuudiseid

BUDAPESTIS tehti Colombia suursaadiku vastu atentaat ja ta viibib praegu haiglas. 52-aastane Enrique Parejo Gonzalez, kes oli tuntud uimastite kaubitsemise vastu võitlejana, sai kolm kuuli pähe ja kaks kehasse. See oleks esmakordne, et uimastitega-kaubitsejate palgamõrvarid Eesriide taga tegutsevad — kui atentaat tõepoolest nende poolt oli korraldatud.

ADDIS ABEBA'st teatab uudistebüroo UPI, et üks Etioopia Õhujõudude transportlennuk kukkus alla 54 sõjaväelasega pardal. Õnnetus juhtus kodusõja poolt lõhestatud Eritrea provintsis ja kuigi mässulised ütlevad, et lennuk olevat „alla lastud", on valitsusvõimud seda eitanud.

Toronto Eesti Ühispank
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6
Ühenduses on jõud!
Kinkige lastele pangaarved!
Esimene $20.— arvel on meiepoolne kink.
Informatsiooniks helistada: 465-4659
Pank avatud: esmasp.-reedeni 10—3
teisip. ja neljap. õhtuti 5.30—8.00 p.l.

TORONTO EESTI ÜHISPANGA liikmed, kellel on CUCARD rahakaart võivad sooritada
- raha väljavõtteid
- arvele sissekandeid

SOOME ÜHISPANGA kontoris,
mis asub 191 Eglinton Ave. E. Torontos
Tel. 486-1533

ROYAL LEPAGE
REAL ESTATE SERVICES LTD., BROKER
325 MOORE AVENUE, TORONTO
ESINDAJA
MAI SAARNA
Tel. kontoris 424-4900
kodus 751-1296

INTRA Independent Travel Retailers Associated
Your Host Travel Agency (1986) Ltd.
EESTLASE REISIBÜROO
MIRIAM ISBERG ANDERSON, C.T.C.
President
Woodside Square Mall, 1571 Sandhurst Circle (McCowan & Finch)
Scarborough, Ontario, Canada M1V 1V2
416-298-2160 Avatud nädala sees 9:30—9:30
laupäeval 9:30—5:30
INDIVIDUAAL- JA GRUPIREISID ÜLE MAAILMA

BON AIR APPLIANCE SERVICE
PARANDAME
külmutuskappe ja pliite — igat liiki
☆ 33 aastat tööpraktikat ☆
Tel. 533-9334

ELEKTRIK
Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.
Halling 762-9190
Litsents nr. E. 1044

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS
SEINAST-SEINA JA LAHTISED
ERIK LOKBIK — 447-9834

KATUSETÖÖD
uued ja parandamine.
Soome ehitajad
Veli Salminen 492-1351
Metro licence 2422

Kas oskad käia pea alaspidi?
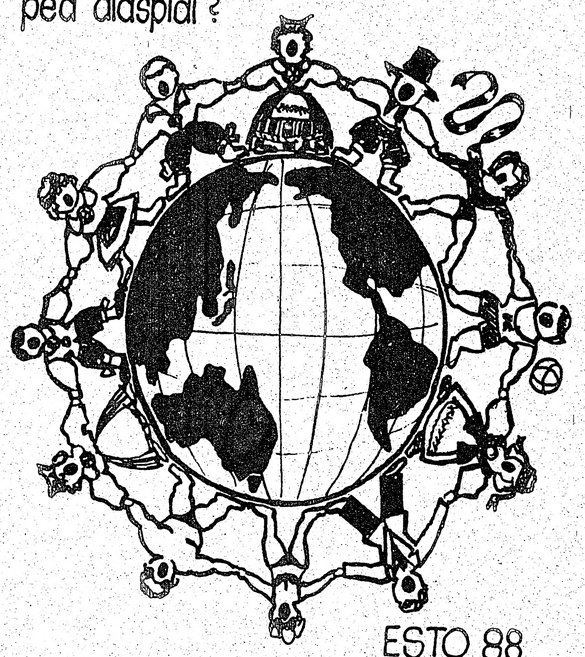
ESTO 88
MELBOURNE
AUSTRAALIA

V ÜLEMAAILMSED EESTI PÄEVAD
ESTO '88 MELBOURNE AUSTRAALIAS
INFORMATSIOONI KOOSOLEK
PÜHAPÄEVAL, 8. VEEBRUARIL KELL 3 P.L.
TORONTO EESTI MAJAS
ESTO '88 KANADA KOMITEE VAHENDUSEL
- LENNUREIS KÕIGE SOODSAMA HINNAGA
- VAHEPEATUSED LÕUNAMERE SAARTEL
- MAJUTUS, HOTELLID JA RINGREISID
- PILETID KÕIGIDELE ESTO '88 ÜRITUSTELE

Informatsiooniks helistada: TORONTOS: Toomas Metsala 493-7853; Livia Holmberg 233-6482; Kaius Meipoom 769-7503. HAMILTONIS: Härnald Toomsalu 529-3760. MONTREALIS: Richard Leitham 631-9331. OTTAWAS: Tormi Heinmaa 829-8634. VANCOUVERIS: Harri Muld 434-1466.

Palun saatke minule registreerimisleht ja informatsioon:
NIMI: _____
AADRESS: _____
_____ TELEFON: _____
ESTO '88 KANADA KOMITEE, 958 Broadview Ave., Toronto M4K 2R6

35 aastat eesti ühiskonna teenistuses

Laual on kaks ajalehte — „Vaba Eestlane" nr. 1 aastast 1952 ja „Vaba Eestlane" nr. 1, mis ilmunud 1987. aastal. Esimene neist lehtedest on suuremakaustaline ja 8-leheküljeline, teine pisut väiksema kaustaga, kuid 12-leheküljeline. Esimese esiküljel on pilt, mis kujutab inglise sõdureid kuulipildujaga valvel Suessi kanali juures ja artiklid „Free Europe laiaulatuslikud ülesanded", „Veel 40.000 immigranti Kanadasse", „M. Litvinov surnud", „Tsiviilisikud Koreas repatrieerumisele", „Stalin taob kiilu Jaapanis" ja „Uued kokkupõrked Suessi piirkonnas", teise lehe esikülge ilustavad aupeakonsul I. Heinsoo, Kanada Eesti Võitlejate Ühingute Liidu esimehe Ü. Tamre ja Eestlaste Kesknõukogu esimehe L. Leivati pildid ja nende kolme mehe läkitused.

Mõlemad lehed on oma aja lapsed nii sisult, kui ka kompositsioonilt, mis on ka arusaadav, kuna neid lahutab vahepeal 35 aasta jooksul ilmunud 3295 „Vaba Eestlase" eri numbrit ning endiste toimetajate asemel on tulnud uued toimetajad. Kuid kõige olulisem on jäänud — lehe rahvuslik ja sõltumatu hoiak, mis taotleb kogu eestlaskonna ühendamist, eestluse säilitamist ning jõudude koondamist Eesti vabastamiseks.

Käesolevate ridade kirjutajal on õnn olnud töötada 35 aastat oma paremast elueast „Vaba Eestlase" juures — tegevtoimetajana, peatoimetajana ja viimased viis aastat juhtkirjaniku-kommentaatorina. See on olnud huvitav ja vaheldusrikas eluperiood, kus suure töökoorma tasuks on olnud sisemine rahuldustunne oma panusest eesti rahvale, eesti ühiskonnale ja eestlusele. Töö ajalehe juures 1952. aastast alates on viinud toimetaja lähemasse kontakti eesti ühiskondliku ja rahvusliku ülesehitamisega ning vabadusvõitlusega Kanadas, kuid see on andnud võimaluse kaasa elada ja lähemalt jälgida ka Kanada kiiret arenguprotsessi pärast Teist maailmasõda, eriti Kanada poliitiliste parteide omavahelist võitlust võimu pärast.

Kui meenutada meie ühiskondliku elu arenemist viimase 35 aasta jooksul, siis kerkivad silmade ette Eesti Maja ostmine ja laiendamine, Eesti Kodu ja Ehatare rajamine, koolide asutamine, noorsootöö organiseerimine, kirikute muretsemine, Jõekääru, Seedrioru ja Kotkajärve asutamine, Toronto Eesti Ühispanga organiseerimine, Tartu College'i ehitamine ja paljud teised algatused ja suurüritused, milledele „Vaba Eestlane" on kaasa löönud. Mälu on registreerinud ka suured Vabariigi aastapäeva aktused Massey Hallis, Ülemaailmsed Eesti Päevad, kontserdid, näitused, teatrietendused, spordivõistlused, laulupeod jne, mis on andnud tunnistuse meie rahva vitaalsusest ja mitmekülgsetest võimetest. Kõiki neid algatusi ja üritusi on „Vaba Eestlane" oma lugejatele lähemalt tutvustanud, nende teostamist tiivustanud ning oma juhtkirjade ja kommentaaridega eesti ühiskonda julgustanud ja tasakaalustanud ning meie vabadusvõitlust ergutanud.

Mälu varamuist ilmuvad ka silmade ette manalasse varisenud silmapaistvad inimesed, kellega ajakirjanikutöö toimetaja lähemasse kontakti on viinud. Elavate kujudena registreerib minevikku suunduv pilk selliseid mehi nagu Johannes Markus, Juhan Holberg, Juhan Müller, Aksel Luitsalu, Artur Ekbaum, Otmar Pello, Rudolf Lipp, Andres Laur, kolleegid Karl Eerme, Endel Kareda ja E. Woitk ning selliseid naisi nagu Helene Johani ja Johanna Päts. Kõik nad olid omal ajal aktiivsed eesti ühiskonnas ning nende nimed esinesid sageli „Vaba Eestlase" veergudel.

Kuna „Vaba Eestlase" rajamine ühtus selle momendiga, mil Kanadas hakati pärastsõjaaegse suure immigratsiooni raamides rõhku panema etniliste gruppide osatähtsusele siinses ühiskonnas, siis tegi ka „Vaba Eestlase" toimetus aktiivselt kaasa selle arengu-protsessi. Etniliste lehtede toimetajate tutvustamiseks Kanada elu pulsilöökidega tegid eriti suure töö „Canadian Scene" ümber koondunud prominentsed kanadalased, kes ei tegelenud mitte ainult lehtedele jagatava informatsiooniteenindusega, vaid viisid ka toimetajaid oma kododesse, tutvustades neid siinse maa koduse miljööga, traditsioonide ja kommetega.

Etniliste ajalehtede toimetajad omakorda hakkasid oma selga sirgu ajama Etnilise Pressiklubi moodustamisega, mille juhatus pidas etnilise ajakirjanduse huvides tihedat kontakti provintsivalitsustega ja keskvalitsusega Ottawas. „Vaba Eestlase" toimetajad on aktiivselt osa võtnud Etnilise Pressiklubi tegevusest ning nende ridade kirjutaja on kuulunud ülekanadalise Etnilise Pressi Föderatsiooni juhatusesse.

Kanada liberaalide ja konservatiivide parteide vahelisest võitlusest võimu pärast said etniliste lehtede toimetajad eriti üksikasjalise ja huvitava pildi kui Kanada poliitilise elu areenile kerkis konservatiivide partei juht John Diefenbaker. Konservatiivid taipasid, et võimule tulekuks ei piisa neil ainult prantslastest ja anglosaksidest vaid, et kaasa tuleb tõmmata ka nn. „kolmas jõud" — pärast Teist maailmasõda immigrantidena Kanadasse saabunud uustulnukad, nende hulgas ka eestlased ja teised balti rahvad. Diefenbakeri staap hoidis etniliste toimetajatega tihedat kontakti ning paljud pressikonverentsid, informatsioonikoosolekud ning kokteilkoosviibimised Torontos ja Ottawas andsid etnilistele toimetajatele võrdlemisi üksikasjalise ülevaate siinse demokraatliku süsteemi eesriidetagusest sõjast järgmise valitsuse moodustamiseks.

„Kas sa teadsid noore reporterina Tallinnas 1932. aasta sügisel tööle asudes, et sa olid sattunud ühe huvitavama elukutse juurde maailmas?" esitas mulle hiljuti küsimise üks vana sõber. Kahtlemata olin ma selles teadlik, kuid siis ma ei teadnud, et ajakirjaniku elu ei ole mitte ainult huvitav vaid ka erakordselt rikas, eriti siin Kanadas pikkade aastakümnete jooksul, andes võimalusi anda endast palju teistele, eesti ühiskonnale ja eestlusele, hoolimata sellest, et oma isiklik heaolu on tulnud sageli ohverdada altruistlikule ideoloogiale.

KARL ARRO

Vaba Eestlase" toimetajate tööd on hinnatud skautlike noorte organisatsiooni poolt tunnustusärkidega. Pildil vas. Karl Arro, Lydia Vohu ja Hannes Oja ühel Talihariu sündmusel

Globaalse eestluse teenistuses

Asunud „Vaba Eestlase" toimetaja kohale 1975. aastal, algas huvipakkuv kuid töörohke ajajärk. Peatoimetaja Karl Arro kõrval oli see kaasaaitamine kindlailmelise ja -suunalise eesti ajalehe toimetustöös, mis sellisena oli pälvinud arvuka lugejaskonna hea hinnangu ja tunnustuse. Ajalehe eesmärk oli siinse Kanada eesti ühiskonna teenimise kõrval hõlmata kogu eestluse tegevust, püüdlusi globaalses ulatuses. See oli läbinisti eesti ajaleht, mis suunas eestlaste mõtteid rahvuslike ja rahvuskultuuriliste eesmärkide suunas, mille ülimaks eesmärgiks oli iseseisev Eesti.

Saanud enesele ajalehes eesti ühiskondliku tegevuse ja kultuurisündmuste vaatleja koha, tähendas see, Toronto eesti ühiskondliku elu aktiivsusega arvestades, suuremat tööd kui esialgul võisin arvata, kuigi olin aktiivselt ühiskondlikest sündmusist ennegi osa võtnud. Toimetaja kohustused viisid aga kõigi ürituste ja algatuste juurde, sellejuures katsudes olla kõigi suhtes asjalikult erapooletu ja sageli jättes kirjelduse reportaazhi tasemele; vestlusis aga lastes küsitleval endal ise otsustada, millest ta pidas vajalikuks rääkida, seda vaid omalt poolt soovitud suunas juhendades. Nii olingi äkki toimetajana kõigi teenistuses, kel pidi olema aega seitse päeva nädalas igal kellaajal uudiste ja teadete vastuvõtmiseks või oma arvamise avaldamiseks, kui küsitleja sedas vajalikuks pidas.

See oli huvitav kogemus — end otse jäägitult anda ühiskonnale, sest ajaleht pidi olema kõigest teadlik ja huvitatud. Ajalehe toimetaja oli keskne isik, kelle südameasjaks oli iga sündmuse, nii suure kui väikse juures olemine, selle jälgimine, selle tuuma avamine ja eestlaskonnale edasi andmine. Need üritused on säilitanud eesti ühiskonna mitmepalgelisuse, alates lasteaia noortega, kelle elu olen aastate kaupa kaasa elanud, jätkates koolidega, edasi noorteorganisatsioonide tegevusega ja muude kultuuri-üritustega, eesti kooride ja seltside tegevusest kuni kiriklike sündmusteni. Kõik leidsid toimetaja ajatabelis samaväärse koha, kuna mu eesmärk oli kõigist kirjutada, kes ühel või teisel viisil teenisid eestluse säilitamise ja viljelemise eesmärke.

Prof. V. Rand on siin kordi rääkinud oma globaalse eestluse tööriast, et seda pagulaskonnas rakendada. See eesmärk sai mulle omaseks, kui hiljem peatoimetaja K. Arro lahkus aktiivsest toimetustööst ja jäin üksinda kaks korda nädalas ilmuva ajalehe toimetaja kohale, esialgul üsna kartliku tundega, et kas suudan sellele tööle vastu panna.

Igal toimetajal on soov lehte kujundada mõneti omanäoliseks, teha seda „oma leheks". Katsusin „Vaba Eestlase" juures teostada globaalse eestluse eesmärke ja püüdlusi, hakates avaldama rubriigiti eriasukohamaade eestlaste tegevuse ülevaateid, üsna väikestki sündmusist. Sel oli suurem tulemus kui esialgul isegi võisin oodata — pagulakond on väga tutvustega läbi põimitud. Rootsi ja Lääne-Saksamaa „baasimaadena" andsid edasised USA, Kanada, Inglismaa ja Austraalia eesti ühiskonnad. Omaaegsed tutvused on aga mõnes osas säilinud ja ollakse huvitatud nende sageli nime-tuttavate tegevusest ja elust.

Teine suurem rubriik oli kodumaa uudiste laiendamine. Kuna pagulaskond on kõik kodumaalt pärit ja igal on seal sugulasi või vanu sõpru, kes peavad elama sealse rezhiimialust elu, siis huvitavad kodumaa uudised lugejaid enam kui olin arvanudki, ehkki mõnel puhul märgiti, et need olevat negatiivse iseloomuga. See aga polnud sealsete inimeste, vaid nõukogude ühiskonna vabadust lämmatavast loomusest tingitud.

Sellega oligi leht jõudnud globaalse eestluse teenimiseni ja toimetaja võis vastu võtta tunnustavaid hinnanguid. Globaalne eestlus koosneb erimaadele asunud ja kodumaale jäänud eestlastest ja nende tegevusest. Ajalehe ülesanne on olnud neid siduda ja tugevdada hoidas neid eesti ühiskonna liikmeina. Toimetajana olen katsunud eestlust teenida.

HANNES OJA

Kiri Pariisist

Kuidas siis ikkagi on selle humaansusega

Viimased kuud on toonud mitmeid teateid nagu oleks N. Liidus kehtiv rezhiim hakanud ümber vaatama suhtumist erimeelsetesse. Poliitvangide olukorda olla leevendatud, kedagi vabastatud, kedagi Läände lubatud emigreeruda.

Midagi nagu toimuks.

Loen detsembrikuus ilmunud Russkaja Mõsl'i (nädalaleht Vene mõte Pariisis). On infot eestlastestki:

„Lagle Parek asub praegu Tallinna vanglas, kuhu ta toodi naispoliitvangida laagrist. Talle on tehtud ettepanek kirjutada armuandmispalve, mis kindlustaks kohese vabanemise. Lagle Parek ei kavatse taolist palvet esitada."

Ja veidi allpool suur pealkiri „Kahetsus?"

mille all Keston College'i materjalil põhinev artikkel õpetaja Harri Mõtsnikust.

Üldtuntud faktide kõrval on artiklis paar tõsiasja, mis Lääne eestikeelsesse pressi pole veel sattunud. Need tõsiasjad aitavad kummutada nõukogude propagandavalet, mis Mõtsniku kohta ka Läänes levitatud.

57 aastane pastor Harri Mõtsnik töötab praegu koristajana ühes vanadekodus. Kahe kõrgema haridusega mees koristajaks! On mille eest tänada nõukogude võimu.

Harri Mõtsnik väidab, et tema armuandmispalve ja kirjad nõudega mitta avaldada Läänes tema kirjutisi, on KGB poolt koostatud. Vägivallaga on sunnitud teda neile „oopustele" alla kirjutema.

Humaansus Gorbatshovi-moodi ei vaja kommentaare.

Tagasimõt enne raadi

Istun Ameerika Hääle stuudios ja saateni jääb parajasti kümme minutit aega. Washingtonis on hilisõhtu, Eestis aga hommik, ning minu ühemeheprogrammi ülesanded on lähetada vara virguvailele kuulajaile värskeid päevauudiseid ja kommentaare otse hommikukohvi kõrvale. Sellest siis saate nimetuski — Breakfast Show.

Stuudiosse tulvab meeleolu muusikat, mis lõõgastab, ega häiri mõtete kulgu. Insener klaaspaneeli taga on juba võtnud rutiinikohase hääleproovi, käsikirjalehed on mu ees laual numereeritult pakis, viimse minuti muutused ja parandused tehtud, seitse töötundi seljataga. Nüüd polegi eetrisse mineku eelminutite vältel muud teha kui lasta mõtetel uidelda kuhu nad ise soovivad. Mõnikord tammuvad nad igapäevastel praktilistel asjatoimetustel, teinekord nendel inimestel kes kaugel hämaral varahommikul valmistuvad mind kuulama. Või siis jälle reisiradadel, ehk teab kus mujal.

Seekord meenub järsku üks unenägu: Olen mikrofoni ees, saade algab ja avastan, et käsikiri, mida lugema pean, on araabiakeelne. Olin võõrast osakonnast läbi lipsanud, sealse saate kaasa krahmanud ja enda oma sinna jätnud. Paanika... siis kergendustundeline virgumine. Ja seejärele üks teine unenägu samal alateadvuse liinil: Olen 15-aastase ajavahemiku järele taas tagasi Torontos, „Vaba Eestlase" toimetuses. Ladumismasin on käsikirjapuuduse tõttu seisma jäänud, kuid kõrgetasulisel, ametiühingusse kuuluval ladujal „tund jookseb". Leht on teadagi vaene, ega jõua enesele seda tühjalt jooksmist lubada. Kust võtta kohe paugupealt tööd sellele kratile? Jälle hetkeline paanika. Siis aga meenutatakse kuskilt: Võta midagi täitematerjali virnast! Ma ju ometigi mäletan hästi, kuhu see „silo" minust jäi. See oli kirjutuslaua parempoolsel serval, vastu seina ja sisaldas tegelikult veelgi rohkem kui selle kõrguse järele võis arvestada. Käsikirjad olid õhukesel „siidpaberil" — postikulude vähendamiseks, sest need ei olnud toimetuses kirjutatud, vaid lähetatud Lõuna-saksamaalt, Kempteni nimelisest linnast. Ja neid tuli pea igal nädalal juurde — virn pigem kasvas kui kahanes. Harva sisaldas see midagi, mis oleks otsekohe pidanud lehte minema, sest kirjutaja elas eestlaste tegevusest eemal — saksa ühiskonnas. Aga selles oli valida korralikus, harva redigeerimist vajavas sõnastuses, peaaegu kõike, mis „maailmas ja selle sees peitus" — Bulgaaria majandusprobleemidest kuni uute arheoloogiliste väljakaevamisteni Hiinas.

See hea abiline pagulaslehe toimetajale oli Leho Lumiste. Isiklikult ei ole ma teda kunagi kohanud ja nüüd on ta juba aastaid surnud. Ma aga usun, et ta käsikirju leidub veel praegugi kui mitte otseselt toimetuselaual, siis vähemalt kuskile sahtlitesse-riiulitele unustatult kindlasti.

Sellele mõeldes meenuvad jälle rõõmud ja mured endistel aegadel „Vaba Eestlase" juures. Suur rõõm kui ostsime ajalehe Andres Laurilt ja see sai lehemeeste endi omandiks. Entusiasmi periood, mis sellele järgnes ja mõnda aega kahtlemata ka lehe sisust positiiv-

...e organisatsiooni poolt
...nnes Oja ühel Talibarja

...i Pariisist

...idas siis ikkagi
...selle
...maansusega

...mased kuud on toonud mit-
...teateid nagu oleks N. Liidus
...rezhiim hakanud ümber
...ma suhtumist erimeelsetes-
...Poliitvangide olukorda olla
...ndatud, kedagi vabastatud,
...i Läände lubatud emigreeru-

...dagi nagu toimuks.
...en detsembrikuus ilmunud
...kaja Mõsl'i (nädalaleht Vene
... Pariisis). On infot eestlas-

...agle Parek asub praegu Tal-
...vanglas, kuhu ta toodi nais-
...vangida laagrist. Talle on
...d ettepanek kirjutada armu-
...ispalve, mis kindlustaks ko-
...vabanemise. Lagle Parek ei
...se taolist palvet esitada."
...veidi allpool suur pealkiri
...etsus?"
...all Keston College'i mater-
...õhinev artikkel õpetaja Har-
...tsnikust.
...tuntud faktide kõrval on ar-
...paar tõsiasja, mis Lääne ees-
...sesse pressi pole veel sattu-
...Need tõsiasjad aitavad kum-
...ja nõukogude propagan-
...t, mis Mõtsniku kohta ka
...s levitatud.
...aastane pastor Harri Mõtsnik
...praegu koristajana ühes va-
...odus. Kahe kõrgema hari-
...a mees koristajaks! On mille
...nada nõukogude võimu.
...ri Mõtsnik väidab, et tema
...ndmispalve ja kirjad nõude-
...itta avaldada Läänes tema
...isi, on KGB poolt koostatud.
...allaga on sunnitud teda neile
...ustele" alla kirjutema.
...maansus Gorbatshovi-moodi
...a kommentaare.

...a nende tegevusest. Ajalehe
...nne on olnud neid siduda ja
...dada hoidas neid eesti ühis-
...a liikmeina. Toimetajana
...katsunud eestlust teenida.

HANNES OJA

Tagasimõtisklus enne raadiosaadet

Istun Ameerika Hääle stuudios ja saateni jääb parajasti kümme minutit aega. Washingtonis on hilisõhtu, Eestis aga hommik, ning minu ühemeheprogrammi ülesandeks on lähetada vara virguvaile kuulajaile värskeid päevauudiseid ja kommentaare otse hommikukohvi kõrvale. Sellest siis saate nimetuski — Breakfast Show.

Stuudiosse tulvab meeleolumuusikat, mis lõõgastab, ega häiri mõtete kulgu. Insener klaaspaneeli taga on juba võtnud rutiinikohase hääleproovi, käsikirjalehed on mu ees laual numereeritult pakis, viimse minuti muutused ja parandused tehtud, seitse töötundi seljataga. Nüüd polegi eetrisse mineku eelminutite vältel muud teha kui lasta mõtetel uidelda kuhu nad ise soovivad. Mõnikord tammuvad nad igapäevastel praktilistel asjatoimetustel, teinekord nendel inimestel kes kaugel hämaral varahommikul valmistuvad mind kuulama. Või siis jälle reisiradadel, ehk teab kus mujal.

Seekord meenub järsku üks unenägu: Olen mikrofoni ees, saade algab ja avastan, et käsikiri, mida lugema pean, on araabiakeelne. Olin võõrast osakonnast läbi lipsanud, sealse saate kaasa krahmanud ja enda oma sinna jätnud. Paanika... siis kergendustundeline virgumine. Ja seejärele üks teine unenägu samal alateadvuse liinil: Olen 15-aastase ajavahemiku järele taas tagasi Torontos, „Vaba Eestlase" toimetuses. Ladumismasin on käsikirjapuuduse tõttu seisma jäänud, kuid kõrgetasulisel, ametiühingusse kuuluval ladujal „tund jookseb". Leht on teadagi vaene, ega jõua enesele seda tühjalt jooksmist lubada. Kust võtta kohe paugupealt tööd sellele kratile? Jälle hetkeline paanika. Siis aga meenutatakse kuskilt: Võta midagi täitematerjali virnast! Ma ju ometigi mäletan hästi, kuhu see „silo" minust jäi. See oli kirjutuslaua parempoolsel serval, vastu seina ja sisaldas tegelikult veelgi rohkem kui selle kõrguse järele võis arvestada. Käsikirjad olid õhukesel „siidpaberil" — postikulude vähendamiseks, sest need ei olnud toimetuses kirjutatud, vaid lähetatud Lõuna-saksamaalt, Kempteni nimelisest linnast. Ja neid tuli pea igal nädalal juurde — virn pigem kasvas kui kahanes. Harva sisaldas see midagi, mis oleks otsekohe pidanud lehte minema, sest kirjutaja elas eestlaste tegevusest eemal — saksa ühiskonnas. Aga selles oli valida korralikus, harva redigeerimist vajavas sõnastuses, peaaegu kõike, mis „maailmas ja selle sees peitus" — Bulgaaria majandusprobleemidest kuni uute arheoloogiliste väljakaevamisteni Hiinas.

See hea abiline pagulaslehe toimetajale oli Leho Lumiste. Isiklikult ei ole ma teda kunagi kohanud ja nüüd on ta juba aastaid surnud. Ma aga usun, et ta käsikirju leidub veel praegugi kui mitte otseselt toimetuselaual, siis vähemalt kuskile sahtlitesse-riiulitele unustatult kindlasti.

Sellele mõeldes meenuvad jälle rõõmud ja mured endistel aegadel „Vaba Eestlase" juures. Suur rõõm kui ostsime ajalehe Andres Laurilt ja see sai lehemeeste endi omandiks. Entusiasmi periood, mis sellele järgnes ja mõnda aega kahtlemata ka lehe sisust positiivselt peegeldus. Tööpäev oli pikk ja sissetulek kasin. Peaaegu ehk igas teises ametis oleks rohkem teeninud, kuid see jäi teisejärguliseks. Siis mitmesugused tehnilised ja olustikulised raskused, kuid jällegi meenuvad head abilised: Kadunud Endel Peek näiteks, kes peaaegu oma ala geeniusena suutis meie vanarauaeas olevale ladumismasinale ikka kuidagi uuesti elu sisse turgutada, trükkal Vladimir Niit ja mõned teised selle ala mehed. Või väljaspool seisja Leonhard Paap, kes lihtsalt heast aitamise tahtest avas oma kodus „Vaba Eestlase" abitalituse kui postiteenistujad järjekordselt streikisid. Oo jah . . . neid sõpru-abilisi oli veel palju teisigi.

Ameerika Hääle raadiosaadete toimetajal on mitmeti kergem ja parem elu. Töötad riigiametnikuna oma kindlad tunnid ja võid koju minnes kutsetöö täielikult unustada. Kunagi ei helise telefon hilistel tundidel kellegi sooviga dikteerida kuulutuse teksti või püüda lihtsalt vaielda mingil ideoloogilisel teemal. Teletaip ragistab välja uudiseid ning muid materjale, nõudes ainsa tööna vaid valimist, tõlkimist ning kohandamist. Palka makstakse üldiselt samal skaalal, mis kehtib Ühendriikide suurte ajalehtede toimetustes ja head abilised ei ole mingid juhuslikud jumalaannid, vaid kuuluvad normaalselt üldisesse süsteemi.

Kui tekib mingi tehniline probleem, on vastav asjatundja kohe kohal seda parandamas. Koristajate tolmuimejad undavad tihedamini kui oskaks tarvilikuks pidada. Ainult „postimured" on meil teatavas mõttes ühised. Kanadas ei too kirjakandjad igakord lehte õigeaegselt koju kätte. Meie raadiosaateid jällegi ründavad Nõukogude Liidu segamisjaamad. (Viimasel ajal on aga „Vaba Eestlane" hakanud vähemalt siia Washingtoni kiiresti kohale tulema ja meil omakorda on mõningat lootust, et Moskva võimud lõpetavad peatselt ka saadete segamise)

Jah, töö on nüüd võrreldamatult muretum kui omal ajal „Vaba Eestlase" juures. Aga, kas ka huvitavam?

Sellele ei söandaks küll otse jaatavat vastust anda, sest siis kui „Vaba Eestlane" oma ilmumist 35 aastat tagasi alustas ja sellele järgnevatel kümnenditel sai pagulaslehe toimetaja olla ühe unikaalse organismi tugevarütmilise pulsi juures. Selleks oli eesti pagulasühiskond, kus suudeti rohkem kui osati eeldada ja mis on elanud kaugele üle oma aja. Olles tundnud paljudel kordadel siirast rõõmu hästi õnnestunud tööst ja seisnud puhuti ka piksevardana ühiskondlike tormide välgunooltes, pean tagasi mõteldes nentima, et „Vaba Eestlase" aastad olid huvitavaks epitapiks, esireaistmeks eestlaste tegevusareenile võõrsil. Seda ei sooviks küll vahetada millegi vastu.

Kellaosutid on aga vahepeal edasi nihkunud. „30 seconds", kutsub inseneri hääl hulkuvad mõtted tagasi. Siis süttib paneeli kohal punane tuli, kostavad „Yankee Doodle'i" helid ja ma alustan oma saadet. Kaugse hommikuhämaruses kuulavad inimesed sellest, milline maailm on ja mis seal tõeliselt juhtub.

ILMAR KÜLVET

15 aastat tagasi asus toimetaja Ilmar Külvet Washingtoni Ameerika Hääle raadiosaadete juurde. Pildil, mis võetud 1971. a. detsembris, annab ta sümboolselt oma kirjutusmasina üle Valli Võitkile, kes asus tööle „Vaba Eestlase" toimetuses.

Väljajuuritu juured

Pühad viivad mind alati ajas tagasi. Meenuvad mu enese lapsepõlve jõulud, kus kingiks oli mõni raamat, uisk või suusk ja puudusid täielikult puudalised kinkidehunnikud, mida annaks lahti harutada tunde ja tunde, üle keskööaovalgeni välja.

Siis esimesed jõulud võõrsil, Helsingis. Kinke ei mäleta; küllap neid ei olnud kuni jõuluõhtu hilistunnini, kui meie väikesse tuppa saabusid külalised, kaks eesti sõdurpoissi rindelt. Nad saadeti „koju" pühadepuhkusele. Neil olid kingitused kaasas; mina sain korralikult pestud ja triigitud siidisalli! Selle olin Tallinnas Vellole kaela sidunud kui ta vihatud saksa sõduri vormi koos pesu ja saabastega Kadrioru lossi, saksa kindralkuberneri ukse taha laskis viia. Sõbra vanad püksid ja pintsak tõmmati nüüd palja ihu peale ja see polnud ühegi mehe varustus hallatanud sügisööl paati astumiseks.

Pojale anti üle rindesepa poolt taotud vägev soome puss. Puss oli tõesti väga ilus,poeg aga ainult kolme aastane. Ema oli sunnitud pussi tagasi võtma, et kui kord kasvad . . . Aga poeg ei olnud kasvamisest huvitatud, tema tahtis oma, oh nii ilusat pussi, kaissu saada. Tookord jäi veel ema sõna peale, aga pussinutt kestis nädalaid, kui mitte kuid. Vello sõbraga läks järgmine päev sõtta tagasi, teda lapse nutt ei saanud enam häirida.

Tänavu sain jõulukingiks raamatu „The Bone People". Selle autor on maori päritoluga naiskirjanik Keri Hulme Uus-Meremaalt. Romaan on tänapäevalik „juurte otsimine". Lehitsen seda, kuid ei suuda süveneda maori kultuuri; mul on seda raske omaks võtta, nagu ma ei saa omaks võtta,ühtegi teist kultuuri peale eesti oma. Tutvuda, isegi nautida, kuid sellest ei kriipsugi kaugemale. Ja sellest oma „sünniveast" tingituna otsin välja „Ühe Vana Tuuletallaja noorpõlve mälestused" (1925), Juhan Liivi „Kogutud Teosed" ja Gustav Suitsu poolt koostatud, Soomes trükitud ja Helsingi ülikooli toetusraha abil välja antud „Eesti Lugemisraamatu" (1916).

Lõõn lahti Juhan Liivi „Kirjanduslikud ääremärkused" (1910), kus Liiv nõuab et kirjanikul tuleb rahvakeelt tundma õppida, tal tuleb kasutada keelt, mida kõik mõistavad ja kirjutavad. Ta nõuab, et „eesti keel tuleb rahvale arusaadavaks hoida." Pärast 1910. a. rändab Liiv rahutult mööda maad ringi, ta ei suuda enam loominguliselt tegutseda ja 1913. a. sureb ta vallavaesena 49. a. vanuselt. Tema viimaseid märkmeid on: „Liiga palju kapitali on riigid pannud sõjavarustusse, militaarsus on arenenud viimase võimaluseni. Nii ei või enam jatkuda."

Liivi „Kogutud Teosed" on 500 lk. pikk, kuid ei hõlma kaugeltki mitte kogu Liivi loomingut. See oleks veelgi mahukam kui Liiv poleks mitte haigena ja pettununa oma 1892. a. luuletuskogu hävitanud (ta ei leidnud kirjastajat).

Kaks Liivi lauset kerkivad kohutava selgusega mu teadvusse: „Luule on tuul — aga luuleta läheb maa haisema" ja „Valgus saab vahel koormaks, aga hämarus viib mülkasse.

Liiv, enam kui ükski tema kaasaegne, kandis edasi meie kirjanduslikku traditsiooni, oli seotud nii eelneva kui oma kaasaegse kirjandusega. Ammutas ta ju palju eesti nii rikkast rahvaluulest.

Liivi juurest lähen ma aga sel jõuluööl ajas veel kaugemale tagasi, eesti ajakirjanduse alglähete juurde. Siin mõtlen ma meie kalendrikirjandust, mis ulatub tagasi 1731. aastasse. Ajalehtedega oli see häda, et tsensor ei andnud väljaandmisluba, kergemini sai loa kalendri jaoks. Nii kujunes kalendrist ühtlasi õpetlik juturaamat; õpetati kuidas arstida nii veiseid kui inimesi ja taoti järjest veenet, et eesti talupoeg peab enam mõistma kui künda ja äestada . .

Üks hilisem kalendritegija oli Friedrich Fählman. Ta lõpetas Tartu ülikooli arsiteaduse doktorina, kogus koos oma sõbra ja kolleegi F. R. Kreuzwaldiga kalevipojaainelisi rahvalaule ja toimetas „Tarto- ja Wõrro-ma kalendrit". Seal avaldas ta ka oma jutu „Kalendritegija kimbus". Lugu algab järgmiselt: „Kui sa, armas lugeja, mind veel ei tunne — minu amet on ju mitu aastat kalendrit teha. On ka selle töö juures palju kohendamist ja peavaevamist, enam kui sa mõtled ja tead. Arva kõik asjad kokku: et kuu ei kummuli juhtu, ega päev tagurpidi või tähed teisipidi, et Jaanipäeval lund ei saa ega otra Kolmekuninga päeva ümber ei külvata. Vaata, seegi on hea tükk tööd. Aga see kõige kiuslikum asi on see kalendri teine jagu, kus jutud ja õpetused sees on. Ega seal kriipski lugejate meelest ei ole — igaühel oma laidu-kius. Istusin mineva teisipäeval töö kallal, et pea otsas auras — uks läks lahti ja võõras mees astus tuppa, näost kaunis vihane, ja küsis, kas kalendritegija kodu. Mina mehe haput nägu kartsin, salgasin ennast ära ka vastasin: „Nüüd küll kodu ei ole, aga kellu kolm pärast lõunat küll saaks kodu olema." Kahjuks leheruum ei luba tervet lugu ära tuua, aga seda, mäletavad ehk meist paljud, kuidas esimesele nurisejale teine, kolmas, neljas jne. juurde tuli ja kuidas vaene kalendritegija ainult selge kavalusega ära pääses.

Jõuluööst on udune hommik saanud ja kuigi ma tahaksin veel teiste ärkamisaja tegelaste nagu Kristjan Jaak Peterson, C. R. Jakobson jt. seltsis viibida, tuleb see jätta teiseks korraks.

Olen nüüd rahuldatud, kuna olen järjekordselt kogenud, et ka meil on juured ja esivanemad — mitte ainult Uus-Meremaa pärismaalastel.

VALLI VOITK

„Par Klubi" tegutseb

Meie lehes juba varem mainitud „Canadian Funds at Par Club", mis organiseeriti USA ärimeeste poolt, kes on nõus kanada turistide harilikult 1/3 odavamat dollarit USA dollariga samaväärseks pidama, andis välja nimekirja ehk „directory", mis ostuhimulisi nende poodidesse juhatab.

Klubi president Robert R. Gale ütleb, et see nimekiri „lahutab mehed poistest." Nimekiri teatab siinsetele turistidele, kus nad saavad odavamalt USA importkaupu osta, olgu see siis Floridas või Arizonas.

Klubi aastane liikmemaks on $35.00. Klubi liikmed saavad „Card Canada" liikmeskaardi ja osavõtvate äride nimekirja. Kui nad sinna ostma lähevad, peavad nad liikmekaardi ette näitama. Mitte kõik Klubi nimekirjas olevad ärid ei rehkenda USA ja Kanada dollarit „samaväärseks", kuid nad lubavad suuremal määral hinnaalandusi. Klubi peakorter asub Miamis, Floridas, kus igal talvel suur arv kanadalasi „talvitab". Informatsiooni võib saada numbril 800-843-1802.

„VABA EESTLANE"
on vabade eestlaste häälekandja.

MALE

Elava osavõtuga Paul Kerese mälestusturniir

11. jaanuaril peeti Eesti Majas Paul Kerese mälestusturniir, milles mitmes klassis võistles üle 30-e maletaja. Võistluseks oli ilusaid ja väärtuslikke auhindu välja pannud A. Praks, samuti oli jõulu-tervituse ja kingituse saatnud malemeister Nikolai Küttis. Jõekääru noortele valmistas Lembit Saar nägusa ja omapärase auhinna.

A-KLASSIS tuli kaheksast võistlejast 3,5 punktiga esikohale Jaak Triefeldt, 2.-3. kohta jagasid 2,5 p. Hans Jürman ja Jaak Järve.

B-KLASSIS jagasid 15-e võistleja hulgas esimest nelja kohta kolme punktiga Leo Tamberg, Jüri Elken, Max Pentre ja Oiva Mankio.

NOORTE KLASSIS jagasid viiest mängijast 1.-2. kohta kolme punktiga Toivo Pajo ja Allan Metsalo, 3.-4. kohta kahe punktiga Paul Sambla ja Justin Bartlett.

Võistlusklasside kõrval toimusid ka sõprusmängud, millest Hilja Aun, dr. Erikson, U. Limit ja H. Aavik osa võtsid.

Pärast võistlusi andis A- ja B-klassi auhinnad üle Vello Raag, noortele meistriklassi maletaja Martin Veltman.

Toronto Eesti Maleklubi poolt avaldati tänu kõigile, kes 1986. a. jooksul olid kaasa aidanud klubi edukale tegevusele.

Samas tehti teatavaks järgnevad üritused:

Pühapäeval, 8. veebr. kell 12:30 p.l. toimub Leedu Majas võistlus Leedu Maleklubiga kümnel laual. Meenutada tuleb, et aastal 1984 oli võistlus tasavägine tulemusega 12:12.

Klubi oma mänguõhtu on neljapäeval, 19. veebruaril kell 7 õ. Eesti Majas. Kõik on teretulnud.

1987 Muskoka Loppeti mitteametlikud tagajärjed

35 km, NAISED:

20—44 aastased: Maret Tae 3:18.59 (33. koht); Katrin Rooplal 3:29.45 (39.)

45 ja vanemad: Endla Kannel 3:21.10 (4. koht); Maimo Kivilo 4:07.00 (12.)

35 km, MEHED:

19 ja nooremad: Paul Tae 3.50.

20—44 aastased: Elmar Saar 2:00.55 (39. koht); Peeter Niit 3:14.54 (222.); Pearu Tamm 3:15.00; Vello Ehvert 3:20.23 (235)

45 ja vanemad: Harri Kivilo 2:27.51 (14.); Rein Lainevool 3:31.55 (57.); Margus Tae 4:08.00 (72.)

Mitte eestlastest oli kõige kiirem 35 km sõitja Ken Santala ajaga 1:30.32 ja üle 45-aastaste klassis oli parim Risto Santala ajaga 1:44.24.

12 km, NAISED:

16 ja nooremad: Riina Kindlam 1:15.21 (10.)

Üld klass: Imbi Lainevool 1:23.47 (25.); Milvi Loite 1:26.15 (32.)

12 km, MEHED:

16 ja nooremad: T. Ristmäe 1:16.48.

Eesti parimaid iluvõimlejaid Janika Mölder.

Janika Mölder — tähelepanu leidnud iluvõimleja

Möödunud-aastasel N. Liidu spartakiaadil Minskis, peeti iluvõimlemise (moodsa rütmilise võimlemise) võistlused, kus Eesti neiud saavutasd 9. koha (283,6 punkti). Eesti võistkond sai kiita oma rühma kava uudsuse, toredate ja originaalsete elementide ja seoste rohkuste eest, samuti õnnestunud muusika valiku eest. Ainult nõrk tehniline esitus, nagu vahendi käest libisemine, jättis eestlannad finalistide hulgast välja.

Eestlannade hulgas tegi kaasa Eesti koondise nimel individuaalvõistlejana Janika Mölder, saavutades üldarvestuses 24. koha. Tema kõik hinded olid 9,0—9,5 vahel ja mitmevõistluse summa oli 103,25 punkti.

Janika Mölder on praegu parimaks iluvõimlejaks Eestis. Ta võttis osa ka septembris Itaalias toimunud EM-võistlusist, kus ta rühmade konkurentsis hõbemedali pälvinud N. Liidu naiskonda kuulus.

Tallinnas peetud iluvõimlemise rühmade võistlustel Eesti karika nimele esines jällegi nauditavalt Tartust võrsunud N. Liidu koondise liige Janika Mölder. Võistluste kõrgeima hinde, 9,8 punkti, sai ta lindiharjutuses; mitmevõistluses aga kogus ta 47,95 punkti. Ta tuli esimeses grupis teisele ja kolmandale kohale tulnud kaksikõdede Gerda ja *Gaida Valk'ude* ees esikohale. Samal võistlusel olid II grupis kolm edukamat Kairi Tinel 46,9, Merle Taidema 46,0 ja Kadi Kuusk 45,8 punktiga. Viimased kolm olid „Kalevi" meistrivõistlusel II grupis esikohtadel samas paremusjärjestuses.

Kinkige sünnipäevaks „VABA EESTLANE"

EERIK LAIDSAAR

NOORSÕDUR PENSION

JUTUSTUSI SÕDURIELUST

9.

Seda viisakust nägid õppekompaniisse komandeeritud värsked reamehed juba esimesel päeval, kui veltveebel Teeäär nende rivi vastu võttis ja ütles:

„Härrad reamehed . . ."

Ning topeltreamees Pension oli veltveeblist isegi nii heas arvamises, et ta lõunasöögi ajal lauakaaslastele seletas, õppekompanii veltveebel ei laskuvat kunagi teiste veltveeblite tasemele kasarmužargoonigi suhtes ega ütlevat karistamise juures, et: „saate kolm toimkonda habemesse", vaid viisakalt: „härra reamees, palun suvatsege võtta kolm toimkonda vastu vuntsi." Sellele ei vaielnud keegi vastu, sest veltveebli kõrgest haridusest andis tunnistust kas või seegi, et ta hommikuse rivi-ülevaatuse juures Kürnelile, kes tagareas näovigureid tegi, ei käratanud labaselt: „ärge vigurdage!" või midagi taolist, vaid viisakalt lausus:

„Teie seal, tagareas, palun, seiske ka ilusasti ja ärge mitte figureerige!"

2.

Uudne ja huvitav on see töö, mida tehakse õppekompaniis. Raadiotehnika rühm tungib oma laboratooriumis peenmehaanika saladustesse, tutvunedes raadioaparaatidega. nende skeemidega, saatejaamadega ja kõige muuga, mis sellega ühenduses. Raadiotelegraafi rühm valmistab vabariigile raadiotelegrafiste ette, kes on suutelised morseaparaadi sääsetininat lugema ja saatma nagu tavalist trükikirja. Telegraafi-mehed harutavad sõnalinte nagu serpentiine, telefonimehed veavad ühendusi, seavad üles keskjaamu ja väli-aparaate. Väljas, õppeplatsil Prügimäe all, seatakse üles väli-raadiojaama. Allohvitser Kull on komandovanem. Üks-kaks-kolm, üks-kaks-kolm. Mehed liiguvad kui osakesed hästiõlitatud masinavärgis. Veerand tundi — ja kolmest kaarikukoormast on saanud saatejaam, kümme minutit — ja see uhke jaam on lahutatud taas kolmeks kolikoormaks.

Tund klassis ja laboratooriumis, tund õppeplatsil, vaheldueks pooltundi võimlemist, rividrilli või rännakut. Aga üle kõige käib summeri*) tinin. See kostab kõigist klassidest, kõigist rühmaruumidest, sest morse tähestik peab olema igal mehel pealuusse kulunud. Lühike-pikk, lühike-lühike-pikk, pikk-lühike-pikk-pikk. Tikk-tikk-tikk-taa-taa-taa, tikk-taa-tikk-tikk-taa, see on kui tüütava sääse pirin, otsekui oleks üks selline su pealuus ja piriseks seal hommikust õhtuni.

Aga ala on uudne. Ja koos teistega topeltreamees Pensiongi andub temale kogu oma energiaga. Muide — topeltreamehe tiitli pälvis Pension noorsõdurite vannutamisepäeval. Vannutamisetalitust toimiti algul kahe usukombe järgi, lõpuks kodanliselt. Pension laskis enda vannutada koos luterlastega, kuid hiljem poetus ka kodanliselt vannutatavate hulka, et lasta endale veel kord sõnad peale lugeda, nagu ta ise ütles. Ja oli uhke, väites, et ta on ainuke reamees Eestis, kes on kaks kora vannutatud. Topelt on topelt ja ei kärise, ja teisedki ei keeldunud siitpeale Pensioni „topeltreameheks" hüüdmast.

Õpinguil Pension süvenes uude ainesse kogu oma innu ja energiaga, nagu seda tegid peaaegu kõik teisedki, sest nèljakuise noortekursuse rividrilli ja pikali-püsti, pikali-püsti õppuse järele oli õppekompanii nagu karastav oaas kõrverändurile. Tõtt öelda — Pensioni komandeerimine õppesse, nagu nimetati õppekompaniid lühidalt, oli väikeseks üllatuseks paljudele. Veltveebel Sindrinahk ja rühmavanem Issandjumal olid kindlas veendumuses, et Pensioni sinnakomandeerimise põhjuseks oli vaid soov evida ka õppekompanii jaoks kohutavat eeskuju, et kõigile tulevastele raadiospetsidele sisse juurida, milline üks korralik sõdur ei pea olema. Kuid uued ülemused ei võinud seda just öelda. Veel enam — märgates noormehe indu ja püüdmist, hakati talle vaatama koguni teatava erapooletu heatahtlikkusega. Pensionile oli uue ümbruse eelarvamistevaba õhkkond vägagi meelt mööda.

Ja nii ongi mõne ajaga tekkinud olukord, et reamees Pension äratab oma õppehimuga tähelepanu ja talle antakse luba, samuti kui ligikaudu pooltosinale teiselegi tema rühmast, viibida laboratooriumis ka vabal ajal.

Loomulikult on ju teada, mida igamees tegema hakkab. Sest inseneriväe mees, kes enesele esimesel võimalusel raadiovastuvõtjat ehitama ei hakka, polé üldse mõeldav.

Ja tõepoolest — peagi hakkavad avalduma meeste laboratooriumiskäimise tagajärjed. Saaremaa mees Allas ehitab endale kahelambilise raadiovastuvõtja sigarikasti, mille ta just seks otstarbeks Saaremaalt kaasa toonud, Valga poiss Kaarel Kera käib õppetundide vaheajal kibeda näoga ringi ja kirub ikka Jummal sun'dku ja Jummal sun'dku.

(Järgneb)

*) Raadiotelegraafi õppeaparaat.

Eesti Rah

„Kirev pä

Eesti Maja saal ei su teatrihuvilisi

Eesti Rahvusteatri pop pühapäeval, 18. jaanuaril T „Kirev pärastlõuna", kus s publikule.

Kava algas meestertseti esinemisega koosseisus Georg Soans, Eerik Purje ja Esko Luksepp, kes esitas J. Helindi „Õhtul õues", E. Purje seatud „Mind saatus kaugele on viinud" ja C. A. Bixio „Naerata", klaveril E. Liigand.

Kaks esimest pala olid nii temaatiliselt kui ka kompositsiooniliselt ligilähedased sentimentaalsed laulud, kolmas ennesõjaaegses zhanris kirjutatud-esitatud helind. Tertseti häälte sobivus oli hea. Pisut häirivalt mõjus viimase pala juures klaverisaatja entusiastlik jalaga põranda tampimine, mis kippus kohati matma laulu ja saadet.

Järgnes Eerik Purje poolt ladusalt ja nüansiderikkalt esitatud tänapäeva Eestis kirjutatud J. Tuuliku humoresk „Sakkuspea Hamleet", mis kutsus esile arvukaid naerupahvatusi publikus.

Vox Populi ja E. Purje kirjutatud lavalise lühipildi „Toimetaja kõnetund" esitasid Heino Halling, Linda Koff ja Kalle Viires. Väljaarvatud mõned tekstilised komistused esitati see, pagulas-ühiskonna rahvuslikke ja poliitilisi probleeme aasiv tükk ladusalt. Eriti hea oli Kalle Viires pagulas-poliitikuna-rahvajuhina ja lausa hämmastav oli repliikide ajakohasus, mis käsitlesid äsjatoimunud juhtumeid maailma poliitilises elus. Esitatu teenis publikult tugeva apl ausi ja vallandas paljusid naerupurskeid.

Sopran Õnne Laikve laulis meeldivalt popurrii E. Kalmani operetist „Mariza". Teda saatis mini-ansambel koosseisus G. Mitt — klaver, P. Kiilaspea — kontrabass, H. Laikve — Flööt ja G. Laikve — klarnet. Välja arvatud vaevumärgatavad jõukatsumised intonatsiooni ja hingamisega laabus esinemine ladusalt. Paraku polnud saateansambel mustlasliku kõlaga ja muusikute sügavtõsine mäng oli pisut kontrastne solisti sädeleva laulu ja lavamaneeriga.

Kava esimese poole kõrgpunktiks kujunes Oudi Kalmi, Lydia Vohu ja Kalle Viirese poolt meisterlikult esitatud Vox Populi lavaline lühipala „Kohtumine pargis", kus näitlejad kasutasid jäägitult ära teose autori poolt antud iga tekstilise nüansi. Eriti paelus K. Viirese miimika ja O. Kalmi ning L. Vohu süvenemine kehastatavate tüüpide kontrastsustesse. Pärl omaette — nii näitlejailt kui ka autorilt.

Kava esimene pool lõppes bariton Andres Raudsepa esinemisega Charles Kipperi klaverisaatel. Andres Raudsepp onhäälelt teinud suuri edusamme, mille tulemuseks on mahlakas ümar häälesünnitus, rääkimata heast tõlgitsusest. Laulja esitas kolm pala: rahvalaululiku „Arg kosilane", E. Ilmari „Laul maist" ja R. Uferi „Südaöine päike". Märkimisväärt oli Ch. Kipperi suurepärane klaverisaade. Kuigi esitatav kuulus estraadimuusika valdkonda, mis annab esinejale suuremaid lavalisi vabadusi, oli Raudsepa lavamaneerides võibolla pisut ülepakkumisi.

anika Mölder — tähelepanu eidnud luvõimleja

Möödunud-aastasel N. Liidu artakiaadil Minskis, peeti ilu-imlemise (moodsa rütmilise imlemise) võistlused, kus Eesti ud saavutasd 9. koha (283,6 nkti). Eesti võistkond sai kiita na rühma kava uudsuse, toreda- ja originaalsete elementide ja oste rohkuste eest, samuti õn-stunud muusika valiku eest. nult nõrk tehniline esitus, nagu hendi käest libisemine, jättis stlannad finalistide hulgast väl-

Eestlannade hulgas tegi kaasa sti koondise nimel individuaal-istlejana Janika Mölder, saa-tades üldarvestuses 24. koha. ma kõik hinded olid 9,0—9,5 nel ja mitmevõistluse summa 103,25 punkti.

anika Mölder on praegu imaks iluvõimlejaks Eestis. Ta tis osa ka septembris Itaalias munud EM-võistlusist, kus ta made konkurentsis hõbemeda-pälvinud N. Liidu naiskonda lus.

tallinnas peetud iluvõimlemise made võistlustel Eesti karika ele esines jällegi nauditavalt tust võrsunud N. Liidu koon-liige Janika Mölder. Võist-e kõrgeima hinde, 9.8 punkti. a lindiharjutuses: mitmevõist-es aga kogus ta 47.95 punkti. tuli esimeses grupis teisele ja mandale kohale tulnud kaksik-de Gerda ja Gaida Valk'ude esikohale. Samal võistlusel II grupis kolm edukamat ri Tinel 46.9, Merle Taidema 0 ja Kadi Kuusk 45.8 punkti. Viimased kolm olid „Kalevi" strivõistlusel II grupis esikoh-el samas paremusjärjestuses.

„VABA EESTLANE"

nagu seda tegid peaaegu neljakuise noortekursuse i, pikali-püsti õppuse jä-ii nagu karastav oaas elda — Pensioni koman-gu nimetati õppekompa-seks üllatuseks paljudele.

ja rühmavanem Issand-eendumuses, et Pensioni õhjuseks oli vaid soov i jaoks kohutavat ees-ele raadiospetsidele sisse ralik sõdur ei pea olema. võinud seda just öelda. noormehe indu ja püüd-ma koguni teatava era-ga. Pensionile oli uue vaba õhkkond vägagi

aga tekkinud olukord, et oma õppehimuga tähele-ba, samuti kui ligikaudu tema rühmast, viibida al ajal.

teada, mida igamees te-eneriväe mees, kes ene-el raadiovastuvõtjat ehi-lse mõeldav.

agi hakkavad avalduma käimise tagajärjed. Saa-ab endale kahelambilise kasti, mille ta just seks kaasa toonud, Valga b õppetundide vaheajal ja kirub ikka Jummal n'dku.

(Järgneb)

Eesti Rahvusteatri „Kirev pärastlõuna"

Eesti Maja saal ei suutnud mahutada kõiki teatrihuvilisi

Eesti Rahvusteatri populaarsusest andis selge pildi pühapäeval, 18. jaanuaril Toronto Eesti Majas toimunud „Kirev pärastlõuna", kus saal jäi kitsaks rohkearvulisele publikule.

Kava algas meestertseti esinemisega koosseisus Georg Soans, Eerik Purje ja Esko Luksepp, kes esitas J. Helindi „Õhtul õues", E. Purje seatud „Mind saatus kaugele on viinud" ja C. A. Bixio „Naerata", klaveril E. Liigand.

Kaks esimest pala olid nii temaatiliselt kui ka kompositsiooniliselt ligilähedased sentimentaalsed laulud, kolmas ennesõjaaegses zhanris kirjutatud-esitatud helind. Tertseti häälte sobivus oli hea. Pisut häirivalt mõjus viimase pala juures klaverisaatja entusiastlik jalaga põranda tampimine, mis kippus kohati matma laulu ja saadet.

Järgnes Eerik Purje poolt ladusalt ja nüansiderikkalt esitatud tänapäeva Eestis kirjutatud J. Tuuliku humoresk „Sakkuspea Hamleet"; mis kutsus esile arvukaid naerupahvatusi publikus.

Vox Populi ja E. Purje kirjutatud lavalise lühipildi „Toimetaja kõnetund" esitasid Heino Halling, Linda Koff ja Kalle Viires. Väljaarvatud mõned tekstilised komistused esitati see, pagulas-ühiskonna rahvuslikke ja poliitilisi probleeme aasiv tükk ladusalt. Eriti hea oli Kalle Viires pagulaspoliitikuna-rahvajuhina ja lausa hämmastav oli repliikide ajakohasus, mis käsitlesid äsjatoimunud juhtumeid maailma poliitilises elus. Esitatu teenis publikult tugeva apl ausi ja vallandas paljusid naerupurskeid.

Sopran Õnne Laikve laulis meeldivalt popurrii E. Kalmani operetist „Mariza". Teda saatis mini-ansambel koosseisus G. Mitt — klaver, P. Kiilaspea — kontrabass, H. Laikve — Flööt ja G. Laikve — klarnet. Välja arvatud vaevumärgatavad jõukatsumised intonatsiooni ja hingamisega laabus esinemine ladusalt. Paraku polnud saateansambel mustlasliku kõlaga ja muusikute sügavtõsine mäng oli pisut kontrastne solisti sädeleva laulu ja lavamaneeriga.

Kava esimese poole kõrgpunktiks kujunes Oudi Kalmi, Lydia Vohu ja Kalle Viirese poolt meisterlikult esitatud Vox Populi lavaline lühipala „Kohtumine pargis", kus näitlejad kasutasid jäägitult ära teose autori poolt antud iga tekstilise nüansi. Eriti paelus K. Viirese miimika ja O. Kalmi ning L. Vohu süvenemine kehastatavate tüüpide kontrastsustesse. Pärl omaette — nii näitlejailt kui ka autorilt.

Kava esimene pool lõppes bariton Andres Raudsepa esinemisega Charles Kipperi klaverisaatel. Andres Raudsepp onhäälteliselt teinud suuri edusamme, mille tulemuseks on mahlakas ümar häälesünnitus, rääkimata heast tõlgitsusest. Laulja esitas kolm pala: rahvalaululiku „Arg kosilane", E. Ilmari „Laul maist" ja R. Uferi „Südaöine päike". Märkimisväärt oli Ch. Kipperi suurepärane klaverisaade. Kuigi esitatav kuulus estraadimuusika valdkonda, mis annab esinejale suuremaid lavalisi vabadusi, oli Raudsepa lavamaneerides võibolla pisut ülepakkumist, mis polnud vajalik tema vokaalsete võimete juures.

Kava teine osa koosnes kahest katkendist Ed. Künnecke operetist „Onupoeg Bataaviast", mille esitasid Valve Tali, Erika Veskimets, Enno Õunapuu, Harry Lilliorg ja Jaan Kivisild.

Valve Tali (Julia), kes on oma lauljatari ja näitleja võimeid veenvalt demonstreerinud arvukates sõnalistes ja muusikalistes lavastustes („Kalurineiu"!) tegi seda ka sellel esinemisel, mis hõlmas oma iseloomult vägagi erinevaid aarialikke soolo-palasid („Kuu"), duette ja ansambli-laulmist. Kõike seda toetas sädelev ja etendust liikuma panev sõnaline osa.

Subretina esinev Erika Veskimets (Hanni) täitis oma osa kompetentselt — eriti nauditavad olid duetid Juliaga, mis olid hästi viimistletud.

Enno Õunapuu (Võõras) näitlejavõimed on tublisti arenenud, mida selles lavastuses toetas tõre lavakuju ja talle sobiv mängitava tüübi iseloom. Paraku kaldub ta hääl estraadimuusika valdkonda, mis oli pisut kontrastne duettides Juliaga. Paiguti oli ka märgata intonatsiooni muresid ja intervallide ebapuhtust, mida saaks edaspidi vältida intensiivsema vokaalteeninguga. Suurepärane loomulik põhimaterjal on ju olemas. Tõlgitsuslikust elemendist kõneldes oli ta „Rändaja mees" liig kiire ja masinlik, mis ei tulnud esitatavale kasuks.

Harry Lillioja (Egon) üllatas oma näitleja-võimetega andes ääretult koomilise kuju, mis paelus publikut ja ajendas paljusid naerupahvatusi. Näitleja oli ilmselt teinud palju tööd oma osa kujundamisel ja see väärib kiitust. Mõned vokaalsed puudujäägid olid andestatavad osa iseloomu valguses.

Jaan Kivisild (teener) oli oma osa kujundanud suurepäraselt, tõestades et sõnadetagi on võimalik publiku südameid vallutada.

Väljaarvatud lubamatult pikk vaheaeg rullus etendus ladusalt, vaatamata mõningatele eriarvamistele saatjaga (Aino Kurg) ja väevumärgatavatele individuaalitsemistele liikumises ja tekstis. Üldine mulje oli tore, mis väljendus publiku soojas ja kestvas aplausis.

Etenduse lõpul oli rohkesti lilli. Kummalisel kombel ei jätkunud ühtegi õit ühele peaosalisele. Üritamata asja sisse tungimast, oleks võibolla soovitav, et keegi nuputaks välja protseduuri, mis väldiks taolisi piinlikke momente, mis muide pole esmakordne.

Peaks veelkord toonitama, et Eesti Rahvusteater on väga populaarne, mida tõendas publiku rohkus ja etenduse soe vastuvõtt. See peaks tiivustama Eesti Rahvusteatrit uutele saavutustele.

Tänutundes lavastajale Erika Veskimetsale ja näitejuht Lydia Vohule jääb meie teatripublik ootama uut lavastust Eesti Rahvusteatrilt.

O.-K.

Modellid Peetri Koguduse naisringi moenäitusel. Foto: H. Oja

Käsitöö tänapäevase moe juures

Peetri koguduse naisringi hüviküllane moenäitus

Möödunud pühapäeval toimus Peetri koguduse naisringi korraldusel moenäitus „Käsitöö tänapäeva moe juures". Halbade teeolude tõttu veidi tagasihoidlikuks jäänud osavõtjaile esitasid paarkümmend modelli eneste või omaste ja tuttavate tehtud rõivaid; mõnes osas oli näitus sellisena ka perekondlik sündmus, kuna perekondades, kus neid kudumistöid tehakse, oli ka nooremaid kes neid näitasid.

Moenäituse teadustajaks oli naisringi esinaine Elli Kalvik, kes ütles alguses tervituse ja sissejuhatavad sõnad.

Näitus jagunes sisuliselt osadeks alates grupi suusatajatega, kes esitasid villaseid iiri või islandi lõngast kootud kampsuneid ja mütse. Lisa Bayko kampsunile olid peale tikitud viljapeade kimp, Linda ja Uno Kook'il sissekootud muhu vöökirja muster. Krista Linnule oli vanaema kudunud lõheroosa uisutamiskleidi, Anne Linkruus oli koos kahe pojaga valmis suusamatkaks, kandes samalaadilisi rõõmsais värvides kampsuneid.

Spordiriietuse tsükli avas Lisa Bayko tema ema poolt kootud pulloveriga; mustapõhjalisele villasest pulloverile oli sisskootud angoorast motiividena kolm nelinurka. Spordiriietust demonstreerisid veel Erika Kääramees, Marina Winters ja Helmi Ründva.

Kootud pruunika kraega ja esitükiga karusnahast kostüümi esitas Linda Laanes; seda kanti kootud volditud seelikuga. Linda Kook kandis sinisel volditud seelikul valget jänesenahkset jakki heelgeldatud laiade varrukatega, mille juurde kuulus valgest angoorast kootud müts; jaki all aga käsitsi kootud kampsun.

Mantleid demonstreerisid Elva Palo, kes mantli juures kandis suurrätikut, mis on jälle moeasjaks. Ema ja tütar Krista ja Judy Lind esitasid vanaema Nelly Linnu poolt kootud heegeldatud mantlit ja juurdekuuluvaid seelikuid keraamikavalgest lõngast. Mantleid esitasid veel Marina Winters ja Linda Laanes.

Kostüümide grupis demonstreerisid kootud kostüüme E. Kääramees, Erna Randes, Linda Leppik ja Elva Palo; viimane kandis ilusat sportlikku pesusametist kostüümi, mille all siidlõngast ja mohairist kootud kampsun, mille oli valmistanud Ilme Sepp.

Lühikesi mantleid demonstreerisid Anne Linkruus, Krista Lind, Linda Laanes, Helmi Ründva, Erna Randes, Helmi Lepni, Linda Leppik, Elva Palo, Alide Kelder, Lisa Bayko, Erika Kääramees, Elga Niglas, Marina Pflug, Marina Winters, Anne Linkruus, Linda Laanes. Nad esitasid sellega koos kleite, kampsuneid, mõni neist isegi kahte eset. Üldpildilt jäi üllatavalt mitmekülgne mulje; osavalt oli kasutatud rahvarõivaste mustreid ja brodeeringut, mis on praegu suurmoeks.

Vaheajal laulis sopran Liina Purje-Lepik Asta Mitti klaveri saatel A. Lätte „Primula veris", J. Paku „Sina oled kelm" ja A. Järnefeldti „Hällilaulu".

Teine osa algas lõunasse suvitama minejate rõivastusega. Anne Linkruus, A. Kelder, H. Niglas, H. Ründva, L. Bayko ja J. Lind demonstreerisid rõõmsaid heledavärvilisi riitusesemeid.

Kleite ja pluuse esitasid H. Lepni, E. Palo, E. Randes, A. Kelder, H. Niglas, A. Linkruus, E. Kääramees, M. Pflug ja M. Winters — neid oli kootud mitmesugusest materjalist vägagi moodsate mustritega. Kokteilriietust esitasid L. Bayko, L. Kook, A. Kelder, E. Palo, H. Ründva, L. Lepik, M. Winters; esitatavad esemed olid sageli imetletavalt kaunid.

Viimaseks grupiks oli õhturõivastus. L. Laanes esitas kuldbrokaadist heegeldatud varrukatega kleiti, L. Kook pidulikku õhturiietust, A. Kelder pärlitega tikitud kleiti. Õhturiietust esitasid veel A. Linkruus, E. Kääramees, H. Niglas, kuni lõpul lõi humoorika meeleolu Marina Pflug oma meeste lipsudest kokkuõmmeldud õhtukleidiga. Kuid päris lõpupuändi kogu näitusele andis Elva Palo poolt demonstreeritud pulmakleit, mis oli heegeldatud väga peenikesest valgest puuvillalõngast, kusjuures mustriks olid peenruudud ja igasse ruutu oli kinnitatud väike pärl. Kleidi oli valmistanud Leida Kiilaspea.

Näitusel ilmnes, et eesti naised valmistavad käsitööna eriti kauneid kootud riietusesemeid, kasutades oskuslikult mitmeid erisuguseid lõngu, mida tänapäeval leidub külluses, kusjuures pehmuse andmiseks kasutatakse naharibasid, mis lõngale on sisse kootud. Juta Jaanus, Nelly Lind, Tiiu Bayko-Lepni, Ella Kaare, Ilme Sepp, Elli Kalvik, pr. Peetsu, pr. Proos, Magda Rabisson, Helmi Lepni, Salme Vesi, Helmi Viksten ja pr. Mihkelsoni poolt valmistatud rõivastusesemed näitasid ilumeelt ja suure tööga saavutatud suurepäraseid tulemusi.

Moenäituse lõpul tänati korraldajaid lilledega. Samuti tänati kogu näituse kestel saatemuusikat mänginud Oskar Haamerit, kusjuures Elli Kalvik ütles, et saadud tuluga valmistatakse kevadeks kirikule uued kardinad.

H.

Kas Los Angelese joogivesi saastatud?

Selle suurlinna kodanikud tarvitavad kaunis suurel määral pudelites talletatud allikavett ja muid mineraalvesi, sest kohalik kraanivesi olevat mudane ja tihti kloorimaitseline ning saastatud. Kuid igakuine ajakiri „Consumer Reports" ei nõustu, öeldes et testide järgi LA joogivesi on „laitmatu" ja palju parem kui Chicao või New Orleansi omad.

Otsime perekonnaarsti kontorisse
SEKRETÄRI
921-7777

MAJUTAMISE MINISTEERIUM — AJAKOHASTATUD ÜÜRIDE REVIDEERIMINE

Tähtis teadaanne pärast 1975-ndat aastat väljaüüritud elamu-ühikute üürnikele ja omanikele.

„Elamute üüride reguleerimise akt — 1986“ laiendab üüride revideerimise kaitset kõikidele privaatelamu-ühikute üürnikele Ontarios. See hõlmab hooneid, rataselamuid ja rataselamute krunte, mis olid esmakordselt välja üüritud pärast 1975-ndat aastat.

Varemalt üürnikud, kes elasid elamu-ühikuis, mis tulid esmakordselt üürimisele pärast 1975-ndat aastat („pärast-75-ühikud“) — polnud kaitstud üüride revideerimise seadusandlusega. Uue seadusandluse põhjal on üürnikud, kes elunevad „pärast-75-ühikuis“ nüüd kaitstud üüride revideerimise seadusandlusega nagu kõik teised üürnikud Ontarios. Samuti on üüride revideerimise akti laiendamine „pärast-75-ühikuile“ tagasi ulatuv kuni 1. augustini 1985. a.

See tähendab, et neljaprotsendilise ülemmääraga üüride tõstmise juhis, mis kehtis 1. augustist 1985 kuni 31. detsembrini 1986 hõlmab ka „pärast-75-ühikuid“ selles ajavahemikus.

Seega majaomanikud, kes tõstsid „pärast-75-ühikute“ üüre enam kui neli protsenti mainitud ajavahemikus, peavad nüüd seda põhjendama või maksma üürnikele tagasi summa, mille võrra üür ületas nelja-protsendilise ülemmäära.

„Pärast-75-ühikute“ üürnikud: ärge kärpige veel oma üüre omaalgatuslikult.

Esialgu peaksid „pärast-75-ühikute“ üürnikud tasuma üüre vastavalt majaomanike nõudeile, kuni küsimus on lahendatud üüride revideerimise protsessi kaudu.

Mitte ühelgi juhul ei tohiks üürnikud omaalgatuslikult kärpida üüre, kuna ebaseaduslikud üüride alandamised võivad põhjustada kohtuliku ühikust väljaheitmise.

„Pärast-75-ühikute“ üürnikud: tagasimaksude omandamise käik.

- Kui üks „pärast-75-ühiku“ omanik pole 2. märtsiks 1987. a. sisse saatnud sooviavaldust üüri revideerimiseks, on üürnikul õigus nõuda tagasimaksu, mis hõlmab summat üle nelja-protsendilise ülemmäära, makstud ajavahemikus 1. augustist 1985. a. kuni 31. detsembrini 1986. a.
- Kui majaomanik keeldub vabatahtlikust tagasimaksu tasumisest, peab üürnik saatma sooviavalduse kohalikele Üüride revideerimise büroole, mille põhjal omanikult nõutakse tagasimaksu tasumist.
- Juhul kui üürnik on *täiesti kindel* tagasimaksu summas, võib ta selle summa maha arvata tasutavast üürist.

Nõuded „pärast-75-ühikute“ omanikele

- Majaomanikud, kes on ajavahemikus 1. augustist 1985 kuni 1. detsembrini 1986 üürnikelt nõudnud kõrgemaid üüre kui oli määritletud neljaprotsendilise ülemmäära juhises, peavad hiljemalt 2. märtsiks 1987. a. sisse andma sooviavalduse üüride revideerimiseks, põhjendamaks üüride tõstmist enam kui neli protsenti.
- Selleks peavad majaomanikud täitma ja saatma kohalikku Üüride revideerimise büroosse vastava sooviavalduse koos lisaandmetega, mis näitavad, et üüride kõrgendamine oli õigustatud.
- Majaomanikud, kes avaldavad soovi üüride tõstmiseks, peavad saatma üürnikule äratõmbe oma sooviavaldusest 10 päeva jooksul pärast selle sisse saatmist. Üürnikel on vaba juurdepääs kõigile dokumentidele, mida majaomanik on saatnud Üüride revideerimise büroosse ja neil on õigus esitada omapoolseid vastulauseid ning andmeid.
- Majaomanikud, kes pole avaldanud soovi üüride revideerimiseks 2. märtsiks 1987. a. peavad tasuma ülemäärase summa (tagasimaksu), mida üürnik maksis ajavahemikus 1. augustist 1985 kuni 31. detsembrini 1986.a.

„Pärast-75-ühikute“ omanikud, kes on teatanud üüride tõstmisest enam kui määritletud 1987. a. juhises

Vastavalt uuele seadusandlusele on uus üüride tõstmise ülemmäär 1987. a. 5,2 protsenti.

Mõned „pärast-75-ühikute“ omanikud on juba teatanud üüride tõstmisest alates 1. jaanuarist 1987, mis ületavad juhises ettenähtud 5,2 protsendilise ülemmäära.

Need majaomanikud peavad hiljemalt 2. märtsiks 1987. a. avaldama soovi üüride revideerimiseks tõestamaks, et ülemmäära ületamine on põhjendatud.

Kui majaomanikud avaldavad soovi üüride revideerimiseks, saadetakse üürnikele äratõmbed sooviavaldustest je neile peab võimaldatama osa võtta üüride revideerimise protsessist.

Juhul kui majaomanik ei avalda soovi üüride revideerimiseks enne tähtpäeva möödumist, on ta kohustatud tagastama üürnikele summa, mis ületas 5,2 protsendilise ülemmäära 1987. a.

Ministry of Housing
Ontario Hon. Alvin Curling, Minister

Lähemaks informatsiooniks helistage numbril 1-800-387-9060 või oma kohalikku Üüride revideerimise büroosse.

Barrie	(705) 737-2111	Ottawa	(613) 230-5114	METROPOLITAN TORONTO	
Hamilton	(416) 528-8701	Owen Sound	(519) 376-3202	City of Toronto	(416) 964-8281
Kingston	(613) 548-6770	Peterborough	(705) 743-9511	East York	(416) 429-0664
Kitchener	(519) 579-5790	St. Catharines	(416) 684-6562	Etobicoke and York	(416) 236-2681
London	(519) 673-1660	Sudbury	(705) 675-4373	North York	(416) 224-7643
Mississauga	(416) 270-3280	Thunder Bay	(807) 475-1595	Scarborough	(416) 438-3452
North Bay	(705) 476-1231	Timmins	(705) 264-9555		
Oshawa	(416) 723-8135	Windsor	(519) 253-3532		

Heino Jõe

Pesatruu

Linnuteaduses nimetata rändlindude tagasitulekut van pesakasti, samale kaljurinna või sama puu latva — PE TRUUDUSEKS. Mõne l juures läheb pesatruudus kaugele, et ta kümmekond a igal kevadel jälle tuleb tagasi disesse pesakohta. Suurtel li del — kotkastel, kurgedel, l del ja lagledel lisandub se veel truudus pesitsus-partne Need linnud on nagu vanam sed abielupaarid, kelle juures partneri valiku põhjuseks ainult teise abielupoole s Abielutruuduse poolest sob need linnud inimestele eeskuj

Ornitoloogia (linnuteadus) tänapäevaste teadmiste alusel lindude käitumist ja harju põhjustab instinkt, loomus Instinktiivselt otsib üks linn pesitsusmaterjaliks kaseto ribakesi, teine kuivanud kõrs kolmas loomade karvu pesade lammutamisel on av tud, et isegi pesitsusmaterjali keste arv on ühel liigil pea sama.

Seda ei tea arenenud te tänapäeval siiski veel, miks see salapärane loomusund liigil nii töötab ja teisel m Sellepärast jatkub lindude uur ne pidevalt ja viimasel ajal on luubi all just nende harjum ning käitumine.

Inimestel asendab inst mõistus. Inimeste „pesat dus“, mis küll esineb veidi neval kujul, peaks seega o mõistuse produkt. Meie kodu ga- ja kodutalu-armastus raskesti kannatada ühiskond murrangute ja koduma lahkumise tõttu. Praegu on Eestis võimalik osta suvitusn ja paljud pöörduvad ta rüüstatud kodutalusid üles c ma ning aedasid harima.

Kiindumus lemmik-harrast on tingimata üks pesatruu liik. Kirjutamine — kirjandu või ajakirjanduslik tegevus — see kord verre satub, siis see s ka jääb. „Tint läks ver öeldakse niisuguste inim kohta.

Mina isiklikult ei osanud vata, et algkooli 5. klassis na viluks shapirograafil tehtud lasleht mind kogu eluks võib jutada. Gümnaasiumis sai se skaudileht „Tõrvik“ ja võib vata, et sellest peale oligi h

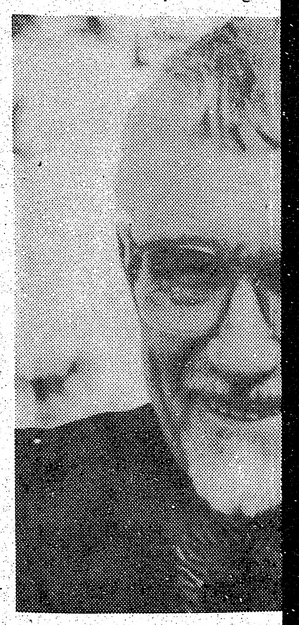

„Black J

Heino Jõe

Pesatruudus

Linnuteaduses nimetatakse rändlindude tagasitulekut vanasse pesakasti, samale kaljurinnakule või sama puu latva — PESATRUUDUSEKS. Mõne linnu juures läheb pesatruudus nii kaugele, et ta kümmekond aastat igal kevadel jälle tuleb tagasi endisesse pesakohta. Suurtel lindudel — kotkastel, kurgedel, luikedel ja lagledel lisandub sellele veel truudus pesitsus-partnerile. Need linnud on nagu vanamoelised abielupaarid, kelle juures uue partneri valiku põhjuseks on ainult teise abielupoole surm. Abielutruuduse poolest sobivad need linnud inimestele eeskujuks.

Ornitoloogia (linnuteadus) ütleb tänapäevaste teadmiste alusel, et lindude käitumist ja harjumusi põhjustab instinkt, loomusund. Instinktiivselt otsib üks linnuliik pesitsusmaterjaliks kasetohuribakesi, teine kuivanud kõrsi ja kolmas loomade karvu ning pesade lammutamisel on avastatud, et isegi pesitsusmaterjali tükikeste arv on ühel liigil peaaegu sama.

Seda ei tea arenenud teadus tänapäeval siiski veel, miks just see salapärane loomusund ühel liigil nii töötab ja teisel mitte. Sellepärast jatkub lindude uurimine pidevalt ja viimasel ajal on eriti luubi all just nende harjumused ning käitumine.

Inimestel asendab instinkte mõistus. Inimeste „pesatruudus", mis küll esineb veidi erineval kujul, peaks seega olema mõistuse produkt. Meie kodupaiga- ja kodutalu-armastus sai raskesti kannatada ühiskondlike murrangute- ja kodumaalt lahkumise tõttu. Praegu on aga Eestis võimalik osta suvitusmaju ja paljud pöörduvad tagasi rüüstatud kodutalusid üles ehitama ning aedasid harima.

Kiindumus lemmik-harrastusse on tingimata üks pesatruuduse liik. Kirjutamine — kirjanduslik või ajakirjanduslik tegevus — kui see kord verre satub, siis see sinna ka jääb. „Tint läks verre" öeldakse niisuguste inimeste kohta.

Mina isiklikult ei osanud arvata, et algkooli 5. klassis naljaviluks shapirograafil tehtud õpilasleht mind kogu eluks võib mõjutada. Gümnaasiumis sai sellest skaudileht „Tõrvik" ja võib arvata, et sellest peale oligi hing müüdud. Mul on siiski enda vabanduseks öelda, et peale paari lühema-ajalise erandi olen ma ajakirjandusega suutnud armastusvahekorda jääda. Ma ei mõtle midagi pahasti nendest kolleegidest, kes selle armastuse eest palka on saanud. Mul on palju kordi olnud võimalus ajakirjanduslikust palgatööst loobuda mõne tasuvama töö kasuks. Aga kirjutamisest ma ei suutnud loobuda isegi pärast seda kui ülearusest redigerimisest solvunud Black Joe sule lauale viskas ja toimetusest välja jalutas.

Kas see on nüüd inimlik pesatruudus ja kas seda kontrollib instinkt või mõistus?

Pesatruudus ajakirjanduslikus vormis esineb ka teisel pool otsas — lugeja juures. Kui kord oled harjunud ühte lehte lugema, siis on raske harjuda ilma selleta olema: Alati ei ole ajalehes esitatud seisukoht lugejale meelepärased. Ma olen vahest kuulnud vihase lugeja reaktsiooni — ma lõpetan teie lehe tellimise päevapealt! Mõned korrad öeldi seda mullegi Black Joe päevaraamatu eest. Üks neist on eriti meelde jäänud, kui kadunud Andres Laur osava „salesmani" jutuga mu naha päästis — „Aga armas proua — miks peaks see lugu tõele vastama? Ega see pole Johannese ilmutamise raamat, see on ainult Black Joe päevaraamat."

Lehe peale vihastamine on samasugune armastuse asi nagu abielurahva omavaheline tüli. Tülile järgneb leppimine, sest eesti ajalehest saab siiski palju rohkem rõõmu kui vihastamist. Isegi nüüd, kus seda rõõmu mürgitab Kanada posti korratu ja tigusammuline teenindus. Lehe tellija meelepaha leevendamiseks pole muud lohutust, kui et — mõtelge neile vaestele toimetajatele, trükkalitele ja ekspedeerijatele, kes kiirustavad ja kiirustavad ning ometi liigub leht lugeja poole venides nagu täi.

Suured pesatruud linnud on praegu saatuslikus ajastus. Saastamine mürgitab nende elukeskkonda. Looduskaistjad teevad kõik võimaliku, et neid päästa lõplikust hävingust. Nende pesatruudust see siiski ei muuda. Katsume meiegi hoida truudust eesti kirjasõnale, hoolimata nöögist, millega postiteenijad kohtlevad etnilist (ja kommunismavaenulist) kirjasõna.

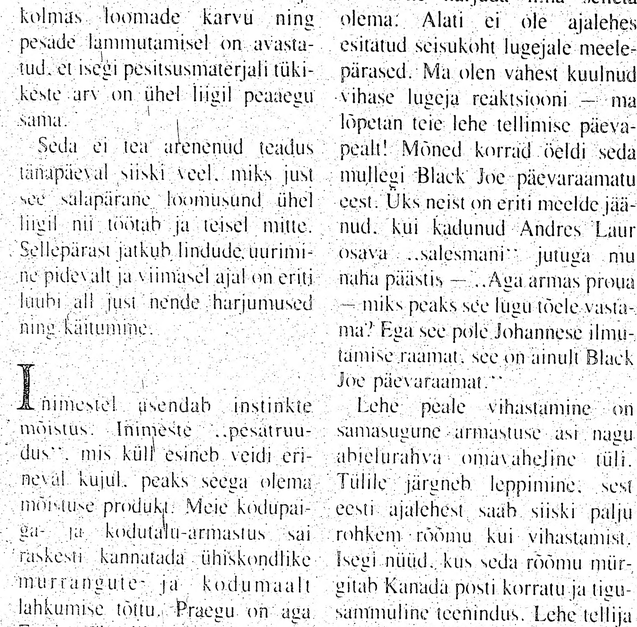

„Black Joe" ehk Heino Jõe.

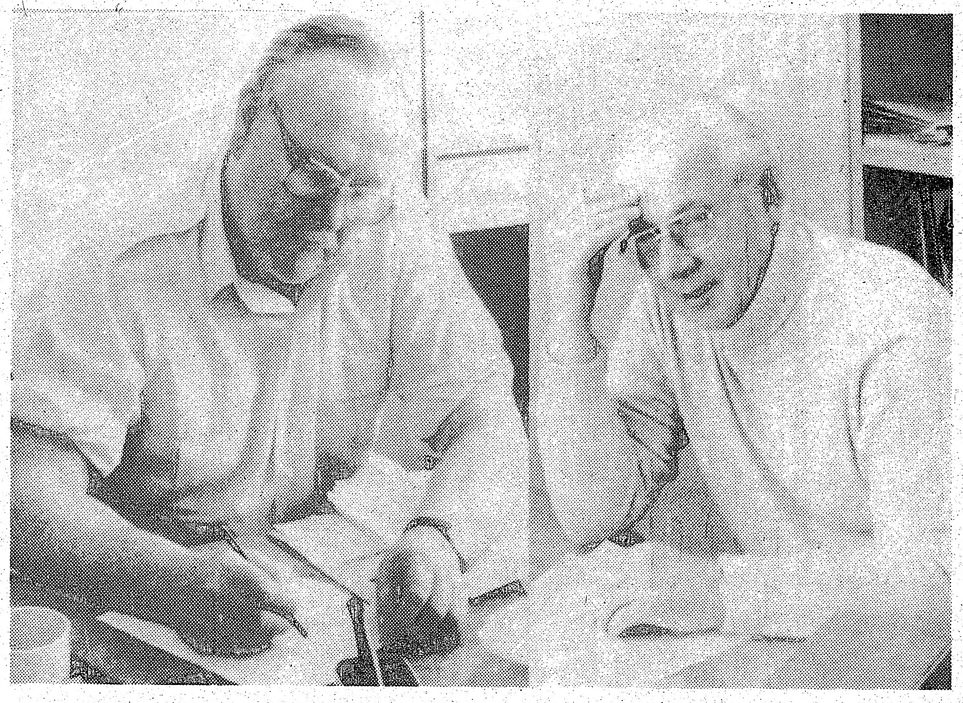

Toimetajad ARVI TINITS ja OLAF KOPVILLEM oma töölaudade taga. Foto: T. Säägi

Toimetaja tegevusest

Toimetustöö tunnustamisel valitsevad kaks peakooli — et mis ta tühi siis ära ei ole, me oleme ju kõik koolis eesti keelt õppinud; ning ei sellise keerulise asjaga saa keegi hakkama, sest tee mis sa tahad, ikka saad igaühe käest sarjata.

Kuna ma praegusse ametisse asumisel olin juba varem veidi toimetustööd teinud — nagu koguteose „Välgumärgi kasvandikud" välja andmisel ja ka „Ameerika Hääle" juures uudiseid kvalifitseerides, siis kaldusin ma viimase mõtteviisi suunas. Teadsin, et ainult koolis eesti keele õppimisega ei saa veel toimetajaks, sest ka meie kalli Vabariigi ajal õpetas iga kool veidi isemoodi ja iga paari aasta tagant tulid väikesed keelemuutused.

Kui arvestada, et meie hulgas on veel küllalt „vanu" tudengeid kes tsaariajal eesti keelt õppisid, kui ka uusi „uutmise" aegseid skolaare, kes võibolla alles aastakaks tagasi keeleteaduse alal ülikooli on lõpetanud, siis saab iga mõtleja inimene aru, et kõigile keeleliselt „moka järgi" ajalehte teha on peaaegu võimatu.

Siis kui keeleliselt ei saa, kuidas oleks sisuliselt? Kindlasti oleme me poliitiliselt ühel meelel, sest oleme ju kõik kommunismivastased maapagulased ja suured patrioodid? Jah, seda küll, aga igaüks näib seda patriotismi omamoodi tõlgendavat. Kuigi me nendest suurtest „schismidest", mis mõnikümmend aastat tagasi meie ühiskonda lõhestasid, paistame olevat üle saanud, hõõgub tuli tuha all edasi. Kas tohitakse kodumaad külastada ja kui tihti? Kuidas on sealsete tegelaste küllakutsumisega? Kas toetame president Reaganit või peaminister Mulroney't? Või ehk isegi, Issand hoia ja halasta, Rene Levesque'i või Pierre Elliot Trudeau'd?

Kas me toetame „metsaülikooli" või mitte? Kas lubame eesti keelt mitteoskavatel noortel inglise keeli eestlased olla? Kas peame „segaabielusid" normaalseks või paneme need põlu alla? Kas meeldib meile naljalehekülg või peame „eesti lehte" ainult tõsiseks asjaks?

Nagu näete, on selliseid küsimusi palju. Kui sellele lisada veel lugejakirjad — ühed kiitvad, teised laitvad, aga viimaseid palju rohkem — ja teravasõnalised telefonikõned — siis ütleks te kõik: Tont olgu teile toimetajaks!

Kamraad Olaf Kopvillem ja mina ise — me oleme katsunud asja omavahel selliselt ära jagada, et üks ajab süü teise peale. Ning selle tõttu on meil tekkinudki omad isiklikud kliendid — üks suunab oma kirjad minule, teine temale — sest selle teisega pole ju üldse mõtet rääkida! Ja niimoodi oleme asja ära ajanud. Õnneks on meil olnud väga arusaav toimetusekolleegium — lausa endised toimetajad! Kuigi nad teavad, et saab teha sedamoodi, teavad nad et saab teistmoodi ka — ning et ükskõik kuidas sa seda teed, mõni leiab ikka nurisemiseks põhjusi.

Niisiis, kallid lugejad, kannatage meid välja — sest me peame teid välja kannatama.

ARVI TINITS

Prouad Helmi Liivandi ja Loone Jürimäe „Vaba Eestlase" talituses. Foto: T. Säägi

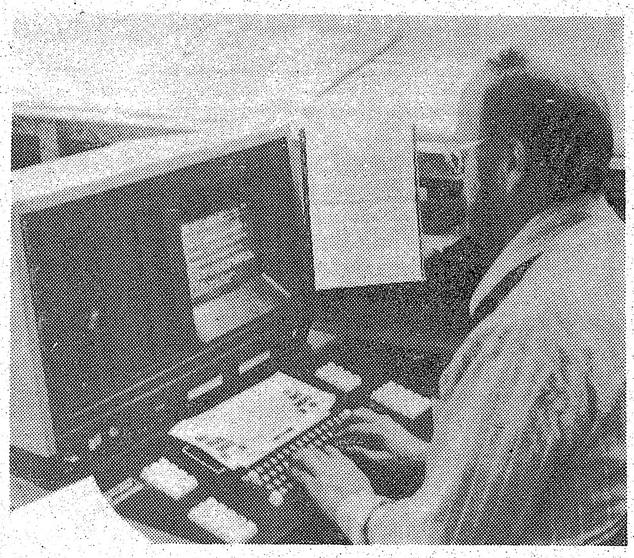

Laduja Jouko Huotari oma fototaip-masina juures. Foto: T. Säägi

LAHKUS MEIE ARMAS EMA, VANAEMA,
VANA-VANAEMA JA VENNANAINE

Olga Alango

Sündinud 11. novembril 1899 Hiiumaal
Surnud 14. jaanuaril 1987 Hiiumaal

Leinavad sügavas kurbuses

tütred ERNA ja VILMA perekondadega Torontos
ANTON ja ALMA Torontos
TÜTAR ja POJAD perekondadega ja
SUGULASED Eestis

Puhka rahus, armas ema!

SUIKUS IGAVESELE UNELE ARMAS ABIKAASA

Jüri Rump

Sündinud 30. jaanuaril 1903
Surnud 17. jaanuaril 1987

Mälestavad vaikses leinas

Tormi ees murduvad tammepuud,
kindlad on mehed, aatele truud.

ABIKAASA ja
POEG perega

Kauaaegset perekonnasõpra

Ellen Suuroja't

mälestavad kurbuses

MARIA, EINO
LAILA perega
SALME perega

Armast abikaasat, isa, vanaisa,
venda, õemeest ja äia

Andres Pirk'i

sündinud 13. detsembril 1912 Tallinnas
surnud 15. jaanuaril 1987 Buenos Aireses

mälestavad sügavas kurbuses

ABIKAASA Buenos Aireses
POEG perekonnaga Buenos Aireses
TÜTAR perekonnaga Torontos
ÕDE Eestis
abikaasa ÕDE Torontos
abikaasa VEND perekonnaga Eestis

E.E.L.K. Buenos Airese Reformatsiooni
Koguduse lektorit

Andres Pirk'i

mälestavad

„Issand, nüüd Sa lased oma sulase rahus minna . . .“

piiskop KARL RAUDSEPP
õpetaja TÕNIS NÕMMIK

Head sõpra ja kauaaegset töökaaslast

Jüri Rump'i

mälestavad

AUGUST ja ELLEN LUHAÄÄR
ALEX KASEMAA

Mälestame meie hulgast lahkunud head sõpra

Jüri Rump'i

ja avaldame kaastunnet abikaasale

ÕIE ja EDGAR MALMISTE
META ja OSKAR OTTO
JAAN KÕVERIK
META BOHN

RATAS OPTICAL
219 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONTARIO M4K 1N2
465-6251

Täidame täpselt igat liiki prilli-retsepte, näit. „cataract“ tüüpi. Suur valik lasteraame, spordi kaitseprille ja parimas kvaliteedis päikeseprille.
Raamid peamiselt Euroopast, alates $12.— kuni $200.—
Hinnaalandus kaasmaalastele 10%
Täidame ka kodumaiseid retsepte ja soovikorral saadame ära.

OLD MILL TAILORS
7 RIVERVIEW GARDENS, TORONTO
(1 plokk läänepool Jane'i, Bloori lähedal)
TEL. 769-9535

DAAMIDELE ja HÄRRADELE ÕMBLEMINE TELLIMISTE JÄRGI

RUDY SCHNEIDER

Läti äri

DOWNTOWN WOOLS ARTS & CRAFTS
Aadress: ARCADE BUILDING — Tel. 368-5011
Sissekäik: 74 Victoria St. (1. tän. Yonge'st idapool ja 1 tän. Queen'ist lõunapool) Postiaadress: **137 Yonge St., „Shopping Mall“, Toronto M5C 2A5**

Rikkalikus valikus imporditud lõngu igaks otstarbeks. Haapsalu rätiku lõng. Linaseid materjale. Kanvas ja paljud muud. SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS MUSTRIGA. Tasuta õpetamine ja nõuanne. Külastage meid. Soodsad hinnad.
Avatud: esmasp.—reedeni 9.30—6, laup. 9.30—4.

R. S. KANE LTD.
Tähelepanu! UUS ASUKOHT
6150 Yonge Street (lõunapool Steeles Avenue'd)
North York, Ontario M2M 3W9
Tel. (416) 221-1159

KIRIKUD

TORONTO EESTI SEITSMENDA PÄEVA ADVENTKOGUDUS
804 Broadview Avenue
(allmaaraudteejaama vastas Eesti Maja poole). Abijutlustaja telefon 626-3417.

Laup., 24. jaan. kell 9.30 homm. PIIBLIKOOL ainel Taanieli raamat. JUMALATEENISTUS kell 11 homm. Jutlustus ainel: „Vaimulik maskeraad“. Kõik tere tulnud!

Pensionär soovib osta heas korras
PRUUGITUD AUTOT
Hel. 496-2890

Royal LePage Real Estate
esindaja
MAIE KAASIK
Tel. kontoris 293-1992
kodus 947-5947

Tuleksin abistama
ABIVAJAJAT
vähese tasu eest.
Kirjad slt. „Abiline“

Armast tädimeest

Jüri Ru

mälestab kurbuses ja

Mälestame oma head tuttavat

Jüri Ru

ja avaldame kaast

ART
OSKA
REIN
VAIK

Armast töökaaslast

Jüri R

mälestal

JAA

PLUMBING, HEAT
Eesti ette
Öl-, gaasi- ja elektriahjud ● Kors
● Ahjude puh
Tel. 275-1280

GARDEN
FLOWERS & GIFTS
Tel. 466-1951 v

Värsked ja esmaklassilised li
KUNSTKÄSITÖID KINKIDEK
NAHKTÖÖD, PUUNIKERD
Rääkitakse eesti, läti

Eestlaste poolt eelistatud ja tradit

MATUSEM

●

Matusemaja on üle 115. aasta tee
tot sama perekonna poolt väljaku
Moderniseeritud avarad ruumid,
küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teen

ROSAR-MO
FUNERAL HO

T. L. MORRISON —
467 Sherbourne St., Toron
Telefon 924-

Armast tädimeest

Jüri Rump'i

mälestab kurbuses ja kaastundes tädile

MARGOT perekonnaga

Mälestame oma head tuttavat

Jüri Rump'i

ja avaldame kaastunnet abikaasale

ARTUR JÄRVISTE abikaasaga
OSKAR TABUR abikaasaga
REIN TABUR abikaasaga
VAIKI ja KAARE MELTS

Armast töökaaslast

Jüri Rump'i

mälestab kurbuses

JAAK HAIBA abikaasaga

PLUMBING, HEATING & REPAIRS
Eesti ettevõte
Õli-, gaasi- ja elektriahjud ⊙ Korstnavoodrid (chimney lining).
⊙ Ahjude puhastamine.
Tel. 275-1280 — Roland Kullik

---

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
KUNSTKÄSITÖID KINKIDEKS: EHTED, MEREVAIK, NAHKTÖÖD, PUUNIKERDUSED, KERAAMIKA.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

⊙

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

ADVOKAADID

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 782-0485 või 447-2017

Tõnu Toome, B.A.Sc., LL.B.
TOOME & PEASE
Advokaadid-notarid
Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road, Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 785-5550
kodus 762-2367

TOOMAS ÕUNAPUU
B.A., B.P.E., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
129 John Street,
Toronto, Ont. M5V 2E2
Telefon 597-1714

ENN ALLAN KUUSKNE
B.M., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
Uus aadress: BELL, TEMPLE,
SUITE 1401, 7 KING ST. E.
TORONTO, ONT. M5C 1A6
TEL. 365-1442

AVP ALARMISÜSTEEMID
varguse ja tule vastu
Tel. 496-2334
kodus 499-8193
Allan Prümmel

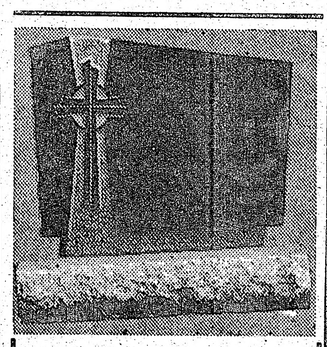

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St. Toronto,
Ont. M4S 1Z9
(Davisville & Eglintoni vahel)
Tel. 487-2147

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, saksa optik
Suur valik euroopa prilliraame: Zeiss, Rodenstock, Metzler.
Spetsialiseerunud contact lenside alal.
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav läänepool Dundas'e subway'd
Tel. 535-6252

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAR
C. A.
Chartered Accountant
181 University Ave., Ste. 1202
Toronto, Ont. M5H 3M7
Tel. 864-0099

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
INSURANCE BROKERS
1482 Bathurst St., 4 korda
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

AINUKE EESTI LILLEÄRI

AARDVARK

736-1170
Kodus 223-0201
1065 STEELES AVE. W.
NORTH YORK, ONT.
M2R 2S9
AARDVARK
FLORIST
LTD
Omanik LINDA SEPP
Avatud 7 päeva nädalas. Lillede koju viimine.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$60.—	$80.—
Poolaastas	$34.—	$44.—
Veerandaastas	$18.—	$23.—

TELLIMINE I KLASSI POSTIGA (kiripostiga):
KANADAS:
Aastas $111.—, poolaastas $60.— ja veerandaastas $31.—
USA-s:
Aastas $115.—, poolaastas $62.— ja veerandaastas $32.—
VÄLJASPOOL KANADAT LENNUPOSTIGA:
Aastas $140.—, poolaastas $75.— ja veerandaastas $40.—
Aadressi muudatus $1.—. Üksiknumbri hind 70 centi

Pangatshekk või rahakaart kirjutada FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata

VABA EESTLANE

120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavaline / kiripostiga alates ..... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga.
(Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi: .....
Aadress: .....
.....
.....

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 22. jaanuaril 1987 — Thursday, January 22, 1987

Ristsõna nr. 1334

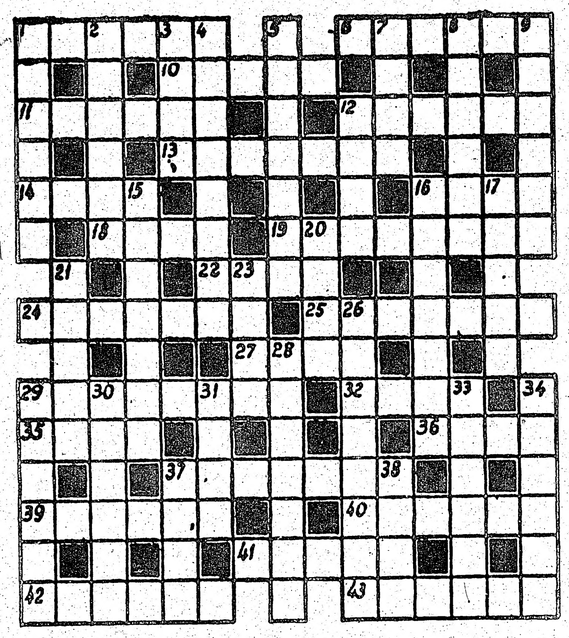

PÕIKREAD: 1. Liivimaa kroonika autor, 6. Antiikaja suurmees, 10. Prantsuse helilooja, populaarse ooperi autor, 11. Ametruum, 12. Eesti kunstnik-graafik, 13. Joovastus, ülisuur vaimustus, 14. Eesti teatritegelane, 16. Nivoo, 18. Kuulsa saksa naiskommunisti eesnimi, 19. Ettekuulutus, 22. Naisenimi, 24. Ühe sündmuse läbi ajalukku läinud koht Itaalias, 25. Riik Euroopas, 27. Pealinn Euroopas, 29. Omanik, 32. Jumal Kreeka mütoloogias, 35. Avameelne, 36. Paljas, 37. Aine pisiosa, 39. Löökpill, 40. Seal kantakse sõrmust, 41. . . . luik — Anna Pavlova kuulus balletinumber, 42. Eesti naabermaa nimi inglise keeles, 43. Mööbliese.

PÜSTREAD: 1. Kõrgema õppeasutuse juhataja, 2. Kangelane, 3. Puhkpill, 4. Eesti muusikameeste suguvõsa, 5. Ilus, hurmav, 7. Vana Testamendi vanim prohvet, 8. Sõdur vanemas keeles, 9. Egiptuse vaaraode nimi, 12. Lihapood, 15. Auaste sõjaväes, 16. Sri Lanka endine nimi, 17. Kohakala teine nimi, 20. Eitav sõna ühes võõrkeeles, 21. Kirjanik Uibopuu eesnimi, 23. Pude, 26. Inetud teod, 28. Raha eest omandatud, 29. Primitiivne jalats, 30. Rahvuslik tegelane ja minister E. V. algaastail, ta abikaasa juhtiv naistegelane, 31. Mehenimi, 33. Tappev, 34. USA 20. sajandi presidente, 37. Riik Aafrikas, 38. Võimas loom.

RISTSÕNA NR. 1333 LAHENDUS

PÕIKREAD: 1. Türi, 5. Kae, 8. Laen, 12. Adam, 13. Uus aasta, 15. Side, 16. Urin, 17. Ten, 18. Alus, 20. Olema, 22. Kamin, 24. Dürer, 26. Reek, 27. Lola, 28. Fa, 30. Ars, 31. Uinak, 32. Kas, 33. Eo, 34. Seal, 35. Vaht, 36. Heinu, 38. Vardi, 39. Stern, 41. Kari, 42. Eal, 43. Uusi, 46. Akra, 49. Kalossid, 51. Main, 52. Star, 53. Ava, 54. Usin.

PÜSTREAD: 1. Tas, 2. Üldi, 3. Radames, 4. Imelik, 5. Kuus, 6. Aur, 7. Esi, 8. La, 9. Aster, 10. Etem, 1. Nana, 14. Anorak, 19. UN, 21. Le, 22. Krae, 23. Aero, 24. Donau, 25. Ülal, 27. Lien, 28. Fahd, 29. Asti, 31. Usinus, 32. Karikas, 35. Varamu, 36. Hella, 37. Er, 38. Va, 39. Seks, 40. Taat, 41. Kida, 44. USA, 45. Siv, 47. Rii, 48. Ann, 50. Or.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

24. ja 25. jaan.
dr. R. Pahapill, tel. 921-7777

31. jaan. ja 1. veebr.
dr. A. Rebane, tel. 461-6383

7. ja 8. veebr.
dr. J. Marley, tel. 921-7777

Kutse Eesti organisatsioonidele ja kultuurivaramu kogudustele konverentsist osavõtmiseks

Ajalooliste ja kultuuriliste varade säilitamine tulevastele põlvedele on üks tähtsamaid rahvuslikke ülesandeid, mis puudutab eriti organisatsioone vaatamata nende erinevatele sihtidele. Sellepärast kutsume teie organisatsiooni/koguduse esindajaid ja selle küsimuse vastu huvitundjaid ühisele kultuurivaramu konverentsile.

Koht: Tartu College, 310 Bloor St. West, Toronto. Aeg: Laupäev, 14. veebruar 1987 kell 9.30 hom.

KAVA

Kell 9.30 Registreerimine ja kohv.

Kell 10.00 Avamine ja sissejuhatus — Robert Kreem, konv. toimk. esimees. Referaadid: „Eestlased Kanadas": Kas kolmas kõide? — Valdu Lillakas; Eesti arhiivid võõrsil — Heino Taremäe, USA; Tartu Instituudi arhiiv, Kanada arhiivid ja mis on uut arhiivide arengus — dr. Endel Aruja; Eesti Keskarhiiv Kanadas — Richard Antik; Filmi ja video kogude säilitamine — Kaljo Urbel ja Edgar Väär; Lühisõnavõtte ja kommentaare ettekannete teemadel.

LÕUNAVAHEAEG

Kell 1.30 Sümpoosion: Kultuurimuuseum — juhatab Stella Kerson.

1. Sisuline Ülesehitus: Külaskäik tuleviku eesti kultuurimuuseumi: visioon — Stella Kerson; Kunst — Rain Rebas, Rootsi ja Abel Lee; Muusika — Endla Lüdig, USA; Rahvakunst — Ene Runge; Audiovisuaalsed vahendid muuseumi teenistuses — Hans Westerblom;

2. Asukoha võimalused: Esto Valley: Jõekääru-Kivioja — Johannes Tanner; Toronto Eesti Maja — Osvald Piil; Ajaloolise maja omandamine Torontosse.

Kell 3.00 Konverentsi teemastiku üldine mõttevahetus: Kuivõrd saaksime oma taotlusi kooskõlastada ja ühendada? — juhatab Robert Kreem. Konverentsi lõpetamine.

Konverentsiruumi pannaksa välja teemadekohaseid eksponaate.

Lootes teie esindajate osavõtule.

Konverentsi korraldav toimkond.

Esindajad: Tartu Instituut; Eesti Kunstide Keskus; Kanada Eestlaste Ajaloo Komisjon; Eesti Keskarhiiv Kanadas; Eesti Kultuuripärandi Klubi; Eesti Etnograafiline Ring Kanadas.

Tartlaste Seltsist

Kolme aastaga liikmete arv tõusnud 15 kordseks.

Tartlaste Selts alustas tegevust 18. märtsil 1985 aastal 8 liikmega ja tänaseni on liikmeskond kasvanud 15 kordseks, ulatudes 120 liikmeni.

Mitmete kutsete ja katsete järele alustas selts oma tegevust praeguse energilise esinaise Laine Koosti juhatusel. Kolme aasta jooksul on käidud koos mitmetel omaüritustel ja võetud osa maakondlikest ühisettevõtmistest. Traditsiooniliseks on muutumas igasügisene koosviibimine perek. Koostide suvilas augustis Udoras. Eelmine kokkutulek toimus Eesti Majas 9. nov. 1986, kus oli koos enam kui 80 liiget ja mitmekesise eeskava ja kohvitassi juures möödus ilus õhtupoolik, kus leiti varasemaid tuttavaid, koolisõpru ja uuendati tutvust kodulinna ja kodukohast Tartumaal.

Järjekordne kokkutulek, koos kaasa toodud ja teiste külalistega, toimub „Vastlapäeva koosviibimisena" pühapäeval, 1. veebr. 1987 kella 15.00 Eesti Maja keskmises saalis eeskava, vastlakuklite ja kohviga.

Kavalises osas on sõnavõtt pr. E. Rungelt „Eesti vastlapäeva kombed". Kindlasti südantsoojendav koduse motiiviga ettekanne piiskop K. Raudsepalt „Tartumaa kirikud vestavad juttu . . .". Laulusoolod esitab klubi esinaine pr. Laine Koost.

Sellele koosviibimisele erikutseid ei saadeta ja juhatus loodab seal näha Teid kõiki, toogem kaasa sõbrad ja veedame ilusa õhtupooliku.

Järgmiseks on klubi aasta peakoosolek 18. märtsil kell 7 õhtul Eesti Majas.

Klubiga on liitunud tartumaalasi ja tartlasi isegi USA-st ja Vancouverist. Miks mitte ka teised Kanada ja Toronto otseses läheduses olevad tartlased ja tartumaalased klubiga ei liituks. Teretulemast!

Nõukogude armeest põgenejad New Yorgis

Meie lehele saadetud sõnumite järgi on kaks hiljuti Saksamaal Nõukogude armeest ärahüpanud eestlastest sõdurit nüüd New Yorgis, kus nad asuvad Tolstoy Foundation'i nimelise asutuse hoole all. Poiste nimed on Peeter Sakarias ja Tanno Vaidla ning nad mõlemad olevad 19-aastased. Teatavasti tulid nad koos üle piiri Ida-Saksamaalt Lääne-Saksamaale ja palusid seal asüüli. Nüüd on neil nähtavasti õnnestunud Ühendriikidesse pääseda. Sakariasel olevat sugulasi Kanadas.

Pedro Krusten surnud

Ühendriikide pealinna Washingtoni läheduses suri möödunud nädalal kõrges vanaduses hästituntud eesti kirjanik ja ajakirjanik Pedro Krusten. Krusten sündis 21. mail 1897 ja oleks seega saanud sel kevadel 90-aastaseks. Teda jäävad leinama ta abikaasa Edla ning kaksiktütred Eva ja Maarja.

Pedro Krusten töötas pikemat aega „Ameerika Hääle" juures Washingtonis. Kirjanike Kooperatiiv Rootsis trükkis alles mõne aasta eest ta Washingtonis-kirjutatud loomingut, millest meelde on jäänud „Laevasõit Leaga" ja „Hullumajast möödudes."

Laupäeval, 6. detsembril oli Eestis väga kõva torm ja läänetuul ajas mere rannikul väga kõrgeks. Ei puudunud palju, et vesi oleks Pärnu rannaäärsed linnaosad üle ujutanud. Pildil on näha, kuidas lained uhtusid Rannahoone kõnniteid.

● Elektriga ja puudega köetavad saunaahjud
● Valmis kokkupandavad (prefab) saunaruumid

SAMPO SAUNA

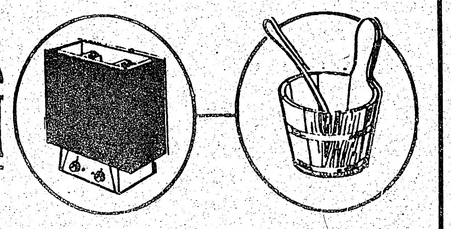

1413 Kingston Road, Scarborough, Ontario M1N 1R1
Tel. 691-2297

Eestlastele 15% hinnaalandust selle kuulutuse ettenäitamisel.